

必勝 HISSHŌ MAGAZIN

A Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetség kulturális lapja

I. évfolyam / 1. szám, 2011. december

- A Kendo Kultúra
megértéséhez szükséges előfeltételek

- Interjú Vadadi Kornéllal

- Interjú Dubi Sándorral

KÖSZÖNTŐ

Kedves Olvasó!

A Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetség új formában és tartalommal jelenteti meg magazinját. A telekommunikációs csatornák fejlődése azt a változást hozta, hogy a honlap egy dinamikus, minden pillanatban változó médiummá vált, a hírlevél viszont nem alkalmas időszerű információk közlésére. Időt álló információk eljuttatására az olvasóhoz viszont annál inkább.

A HISSHO (*kanaradzu kaku: mindenképpen győzni*) magazint magunkkal vihetjük bárhova és saját ritmusunkban olvashatjuk, elmélkedhetünk rajta. Szándékunk szerint fajsúlyosabb anyagokat, szakmai írásokat, mélyinterjúkat, fordításokat találhattok majd meg benne.

Az első szám előkészítése és szerkesztése sok időt vett igénybe. Az interjú elkészülte óta már túl vagyunk a Hungária Kupán, ahol Sakai professzor úr izgalmas előadását és könyvbemutatóját láthattuk. Nagy sikereket arattunk a Kendo Európa Bajnokságon. Dubi Sanyi és a férfi kendo csapat újra Európa-bajnok. Női válogatottunk ezüstérmet szerzett, Bővíz Marina női egyéni, Babos Gábor férfi egyéni kategóriában harmadik helyet ért el. Engem beválasztottak az Európai Kendo Szövetség vezetőségébe.

Az Iaido Európa Bajnokságon Mihalik Hunor először bíráskodhatott. Többször adtak neki kritikus mérkőzést, az 5. danos döntőt is ő vezette, mint főbíró. A versenyzők közül Hábermajer Gábor 5. dan kategóriában harmadik lett.

Jó hangulatú MKSZ fesztivált is rendeztünk egy családi nap keretében, ahol a szakágak magas fokozatú képviselői bemutatoztak. Ide mindenki elhozhatta a barátait, családtagjait, akik beleláthattak egy kicsit a kultúrkörbe, amiben forgunk és talán megértettek valamit a szenvedélyünkéből.

Szeretettel kívánok mindenkinek örömteli olvasást!

Vadadi Zoltán
elnök

Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetség

Tartalom

Kendo Kultúra:

a Kendo Kultúra megértéséhez
szükséges előfeltételek.....4

MKSZ történelem:

interjú Vadadi Kornéllal,
a Magyar Kendo, Iaido és
Jodo Szövetség tiszteletbeli
elnökével.....15

Kendo felszerelés:

Kendo-Gi és Hakama.....25

Magyar Kendo Válogatott:

interjú Dubi Sándorral, a Ma-
gyar Férfi Kendo Válogatott
csapatkapitányával.....35

Impresszum

Szerkesztő:

Abe Tetsushi, Bánáti Zsombor

Arculat, szedés, tördelés:

Vachter Ákos, Boros Borbála

Címlap:

Nagy Linett Evelin

2011. december,

I. évfolyam I. szám

Hisshō - 必勝

A magazin címűl választott kifejezés két kanjiból áll, melyek jelentése "biztos," és "győzelem". Fejkendőkön illetve kalligráfiként előszeretettel alkalmazott pozitív jelentéstartalmú szóösszetétel.

A „Kendō-kultúra” rovat elindításának alkalmából

A „Kendō-kultúra” rovatban alkalmanként egy-egy megadott témában szeretnék a kendōra vonatkozó kulturális információkkal szolgálni tagjainknak.

De mit is nevezünk „kendō-kultúrának”? Ha megpróbálom olyan sorrendben lejegyezni, ahogy felmerülnek bennem, akkor a következő, kendōval kapcsolatos elemeket tudnám felsorolni:

1. **Kendō-technika** (konkrét technikák, technikaelmélet stb.)
2. **A kendō elsajátításának rendszere** (a technikai fejlődés érdekében alkalmazott gyakorlási módszer, elmélet, szokások stb.)
3. **Kendō-eszközök** (a kendōban használatos eszközök, felszerelés stb.)
4. **A kendōban alkalmazott értékelés** (dan-fokokozatok, oktatói címek stb.)
5. **A kendō-verseny** (módszerek arra az esetre, ha a kendōt versenysportként gyakoroljuk, szabályok stb.)
6. **Kendō-élet** (kendō-szervezetek, rendezvények stb.)
7. **A kendō története** (a kendō kialakulásának folyamata, az erre hatást gyakorló események, illetve személyek stb.)
8. **A kendō eszmeisége** (a kendō-gyakorlók sajátos ideológiája, filozófiája stb.)

A XX. század végén, az addig egyedül a japán kultúra részét képező kendō hatalmas lépést tett afelé, hogy olyan kulturális jelenséggé fejlődjön, amelyben a világ minden pontján örömet lelhetnek az emberek. Az elkövetkező XXI. században az lesz a feladatunk, hogy kendō értékét még inkább ismertté tegyük a nemzetközi társadalomban.

Azért, hogy ezt megvalósíthassuk, még pontosabban és mélyebben kell megismernünk a „kendō-kultúrát”, mint eddig.

A kendō a több mint 2000 éves japán társadalom és japán nép története során jött létre. Éppen ezért számos olyan elem található benne, amelyet a Japánon kívül nevelkedett emberek számára nem lehet egyszerű megérteni.

Azért, hogy a magyarországi gyakorlók is könnyebben megérthessék a „kendō-kultúrát”, a jelen rovatban amennyire csak lehet világos formában és könnyen érthető magyarázatok révén igyekszem majd egy-egy alkalommal az adott témát megvilágítani.

*Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetség
Abe Tetsushi,
technikai igazgató*

A kendō-kultúra megértéséhez szükséges előfeltételek

Mit tehetünk a kendō-kultúra még pontosabb, még mélyebb megértésének érdekében? Az első válasz, amely felmerül bennem, természetesen a kendō edzések aktív látogatása. Ennek oka, hogy a kendō örömei és nehézségei bárki számára azonnal nyilvánvalóvá válnak, amint a gyakorlatban is shinait ragadva megpróbál együtt edzeni valakivel.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a pusztán kendō gyakorlásán keresztül maga a kendō-kultúra lényege is tökéletesen elsajátítható lenne. Ehhez olyan, szellemi munka is szükségessé válik, mint például a kendōval összefüggő különféle elemek alapos vizsgálata, a kendō japán kultúrához fűződő viszonyának átgondolása, vagy annak más kultúrákkal való összehasonlítása.

A „Kendō-kultúra” rovatban ebből a szemszögből szeretném megközelíteni a kendō-kultúrát.

De honnan is érdemes kiindulni kendō-kultúra tanulmányozása során? Mindenekelőtt a budōra vonatkozó alapvető információk el-sajátítását ajánlanám.

A kendō-kultúra tanulmányozása magába foglalja a kendō történelmének megismerését is. Köztudott, hogy a kendō a budō egyik ágazata, történelmi szempontból pedig nem túlzás azt állítani, hogy „a budō története azonos a kendō történetével”. Ennyire fontos helyet tölt

be a kendō a budō ágazatok között. Amennyiben tehát a kendō-kultúrát a maga teljességében próbáljuk megragadni, nem elég pusztán a modern kendōra fókuszáltan vizsgálódni, hanem elkerülhetetlenné válik, hogy a budō szélesebb perspektívájából közelítsünk a témához.

Első alkalommal a budōra vonatkozó általános információkat szeretném könnyen érthető formában rendszerezni, majd ezen keresztül a kendō-kultúra pontos és mély átlátásához szükséges előfeltételeket összefoglalni. A következő négy pontra szeretnék kitérni írásomban:

1. A budō fogalma

Japánban a budōt általánosságban a kendōhoz, dzsúdóhoz, karate-dōhoz, vagy aikidōhoz hasonló, Japánban született harci technikák összefoglaló nevéként¹ értelmezik. Még pontosabban körülhatárolva, háromféleképpen közelítik meg a budōt Japánban:

1. Küzdőtechnika (kakutōgi)
2. Japán hagyományos kultúrájának része
3. Versenysport

¹ Szigorú értelemben véve a karate és a shōrinji kenpō nem japán, hanem kínai eredetű technikának számít. Japánba kerülésüket követően azonban a japán társadalom, illetve a többi budō ágazat hatására ezek az ágazatok is japán stílusú technikává alakultak. Ennek köszönhetően Japánban e kettőt is a budō egy-egy alfajaként fogják fel.

Az első kifejezés, a kakutōgi² a testtel végzett harci technikák összefoglaló neve. Nemcsak a kendō, dzsūdō, vagy karate, de az olimpiai ágazatként szereplő bokszt, birkózást és vívást is beleillik ebbe a kategóriába. A kendō tehát amellett, hogy budō ágazat, egyben kakutōgi, azaz küzdősport is. Egy olyan ábrával lehetne leginkább szemléltetni ezt, ahol a kakutōgi nagyobb halmazán belül foglal helyet a budō kisebb halmaza. A budō második megközelítési módja a japán kulturális hagyomány részeként való értelmezés. A japán kultúrán belül a következő, jellegzetes területeket különíthetjük el:

1. **Vers** (waka – japán stílusú vers, haiku stb.)
2. **Tánc** (kagura, sarugaku, bon-odori stb.)
3. **Színház** (Nō-színház, kyōgen, kabuki, ningyō-jōruri bábszínház, stb.)
4. **Zene** (a hangszerek közül a shamisen, koto, shakuhachi, a dalok közül a jiuta – „vidéki dalok”, nagauta – „hosszú dal”, népdal, shigin – kínai versek recitálása stb.)
5. **Kézművesség** (lakkművesség, kerámia, textil, szobrászat stb.)
6. **Kertművészet** (japán-kert)
7. **Építészet** (a korszakonként eltérő stílusjegyeket viselő japán építészet)
8. **Geidō – „a művészetek útja”** (sadō – teaszertartás, kadō – virágrendezés, shodō – kalligráfia, kōdō – „az illatok

útja”, budō stb.)

A 8. pontban szereplő geidō kifejezés szó szerinti fordításban annyit tesz: „a művészet útja”. A fent felsorolt hagyományos japán művészeteket jelenti, amelynek egyik ágaként ismerik el a budōt is. Ma azonban, amikor egyre inkább a budō versenysport jellege kerül előtérbe, ez a felfogásmód lassacskán eltűnni látszik.

A budō harmadik megközelítési módja annak versenysportként való felfogása. A mai japán fiatalok körében elsősorban olyan sportok örvendenek népszerűségnek, mint a baseball, futball, tenisz, vagy a kosárlabda. A középkorúak esetében hozzáadódik még ezekhez a golf. Amennyiben a kört a nézettség alapján megítélhető versenysportokra is kibővíthetjük, megemlíthetjük még a műkorcsolyát, a sumōt, vagy a maratont futást is.

Ezekkel az ágakkal összehasonlítva általában hajlamosak vagyunk a budōt viszonylag alacsony népszerűségű sportnak tekinteni. Ez azonban korántsem igaz. Magyarországról is elmondható, hogy a sportok népszerűségi fokának megítéléséhez sokszor egyedül azt tekintik mércének, hogy mennyit foglalkoznak az adott ágazattal a médiában, azaz a tévében, újságokban, magazinokban, vagy az interneten. Kétségtelen, hogy a budō viszonylag ritkán jelenik meg ezeken a felületeken, a gyakorlók számát tekintve viszont az adatok egyértelműen a budō népszerűsége mellett tanúskodnak. A kendō esetében például már csak

² **Kakutōgi:** az angol „martial arts”, és a magyar „harcművészet” szónak felel meg. A második világháború után, a budō iskolai tananyagként történő alkalmazásakor a japán Oktatási, Kulturális, Sport, Tudományos és Technológiai Minisztériumot aggasztotta, hogy a „budō”, mint fogalom a történelem során militarista ideológiákat képviselt, ezért a társadalomra nézve negatív hatással járhat. Ebből kifolyólag, a háború után a „budō” kifejezés helyettesítésére a „kakutōgi” szó egy változatát, a „kakugi” kifejezést kezdték használni. 1992-től hagytak fel ennek alkalmazásával, amikor is ismét a „budō” szó került használatba.

a dan-fokozattal rendelkezők száma is eléri a 1.400.000 főt.

A baseballhoz, vagy futballhoz ugyan nem ér fel, a többi versenysport mögött azonban semmivel sem marad el.³ A kendőt, dzsúdót és kyūdót emellett hosszú évek óta használják az iskolai oktatás testnevelési tantervének részeként.⁴ 2012-től az alsó középiskolákban kötelező tantárgyként is bevezetik. Amennyiben tehát nem a médiát, hanem a pedagógiai hatásokat tekintjük értékmérőnek, kijelenthetjük, hogy a japán társadalomban rendkívül magasra értékeli a budőt.

Az eddigiekben a budō Japánban elfogadott fogalmát próbáltam könnyen érthető formában elmagyarázni. Egy dologra ugyanakkor nem árt odafigyelni: a budō nem egyetlen fogalommal körülírható jelenség. A történelem során számos különféle funkciót töltött be: hol emberölési technika, hol oktatási módszer, hol hagyományos kultúra volt. Egy szóval, korszaktól és társadalmi háttértől függően a budō értéke, megközelítési módja, valamint az emberek budóról alkotott felfogása folyamatos változásban van.

2. A kobudō („régi budō”)

A következőkben arra szeretnék kitérni, hogy milyen alfajai vannak a budōnak, illetve pontosan hol is helyezkedik el ezek között a keretek között a kendō.

Japánban manapság általában két kategóriára – kobudōra („régi budō”) és gendai budōra („modern budō”) – osztják fel a budőt. Először az első kategóriáról, a kobudóról szeretnék beszélni. A kobudō a Meiji-kor, azaz 1867 előtt fejlődött bugei ryūhák (harcművészeti iskolák) összefoglaló neve. A bugei ryūha olyan szervezet, amely egy adott harci technika átadásának céljából jött létre. Ezt a ryūsonak („az iskola őse”) nevezett alapító hozza létre, akinek halála után a tanítványok hagyományozzák tovább a technikát generációról generációra. A régebbi ryūhák esetében akár 500 éven keresztül is megszakítás nélkül fennmaradhatott az átadási vonal, és sokszor még ma is az egykori módszerekkel folytatják a gyakorlást.

A japán középkorban, azaz a belharcoktól terhes XIV-XVI. században számos bugei ryūha indult útjára. Ennek oka, hogy ebben az időszakban a bushik (a harcosok osztálya) számára elengedhetetlen volt, hogy uruk, birtokuk, valamint nemzetségük

³ 1974 körül – kendős pályafutásom kezdetén – köszöntött be az az időszak, amikor a kendō-gyakorlók száma a háborút követően elérte csúcspontját. Azt mondják, hogy ekkor 10 általános iskolából 1 tagja volt valamelyik klubnak, a kendō pedig fej-fej mellett haladt a legnépszerűbb sporttal, a baseballal. Habár az azt követő 25 évben a gyerekkorú gyakorlók száma csökkent, az utóbbi években úgy tűnik, hogy az ágazat ismét visszanyeri korábbi népszerűségét.

⁴ **Testnevelési tanterv:** Japánban az iskolakötelezettség 6 év elemi és 3 év alsó középiskolai oktatásból áll. Az alsó középiskolákban a budō eddig nem kötelező tárgyként, hanem a testnevelés óra keretében, fakultatív módon volt oktatható, amennyiben oktatásra képes tanerő és felszerelés rendelkezésre állt. 2012-től a budō (elsősorban a kendō és dzsúdó) kötelező tárggyá válik az alsó középiskolai testnevelésórákon. Mivel a japán társadalomban nem fordítódik kellő figyelem a hagyományos nevelésre, a határozat célja a budō pedagógiai hatásaival áll összefüggésben, többek közt azzal, hogy a nemzetközi társadalom színterén szükségessé vált a japán identitás tudatosítása.

védelmére harci technikájuk fejlesztésén munkálkodjanak. A budō története során ebben az időszakban fejlődtek a legnagyobb mértékben a technikák.

De hogyan is sajátították el a korabeli bushik a harci technikákat? Mondanom sem kell, hogy ekkor még nem léteztek videók, vagy kézikönyvek. Ezért – akár a kendō, akár a dzsūdō esetében –, ha valaki magas harci értékű, különleges technikát szeretett volna tanulni, nem volt más választása, mint olyan személyt keresni, aki rendelkezett ilyen magas szintű technikával, majd közvetlenül tőle elsajátítani azt. A bugei ryūha olyan szerveződés volt, ahol az ehhez hasonló, technikák elsajátítására törekvő emberek összegyűltek.

Japánban számos bugei ryūha született és halt ki az évek folyamán. A budō kutatás területén úgy tartják, hogy a következő három feltétel megléte nélkül egyetlen bugei ryūha sem tudott hosszú időn keresztül fennmaradni:

1. A korabeli társadalomban meglehetősen hírnévvel rendelkező, erős iskolaalapító
2. Más iskolákban nem található, egyedülálló technika
3. Kiemelkedő oktatási rendszer

Az első feltétel garanciát jelentett a tanítványok számára a technikai szintet illetően. Mivel a középkorban nem léteztek budō-versenyek és hasonlók, a technikai szintet egyedül a háborúkban és párbajokban elért eredmények szavatolták.

Mondanunk sem kell, hogy senki nem akart olyan embertől tanulni, aki nem tudott ilyen eredményeket felmutatni. Természetesen az ezzel nem rendelkezők is alapíthattak iskolát, ebben az esetben azonban nem csak, hogy nem gyűltek köréjük tanítványok, de az is előfordulhatott,

hogy a tanításért folyamodott tanítvány bírt magasabb technikai szinttel az iskolaalapítónál. Annak érdekében tehát, hogy egy bugei ryūha hosszú időn keresztül fennmaradhasson, elengedhetetlen volt a kiemelkedő eredményeket felmutató, valódi harci képességekkel rendelkező, szimbolikus értékű iskolaalapító személye.

A második feltétel biztosítja a bugei ryūha egyedülállóságát. A sajátos technika más iskolákban nem tanulható, mások által nem ismert technikát jelentett. Bármilyen kiemelkedő technikával rendelkezett is egy iskolaalapító, ha ez széles körben ismertté vált a világban, az a technika értékét csökkentette. Ennek oka, hogy amennyiben a küzdelem előtt az ellenfél számára kitudódott a technika lényege, az nemcsak, hogy csökkentette a győzelem megszerzésének valószínűségét, de akár a harcok halálához is vezethetett. Egy szóval, a bugei ryūhák számára elengedhetetlen volt, hogy technikáikat titokban gyakorolják, ne-hogy az mások előtt kitudódjon, és ez által őrizték meg annak értékét.

Ekkor született meg szokás, hogy az iskolába való belépéskor a tanítvánnyal kishōbunnak („esküirat”) nevezett szerződést kötöttek az istenek előtt, amelynek során a tanítvány megfogadta, hogy a tanult technikák tartalmát még a saját véreivel sem osztja meg. Az is előfordult, hogy az ishi sōden („egyetlen leszármazottira hagyományozás”) elvét alkalmazva olyan rendszert hoztak létre, amelyben az alapítóatya a teljhatalomból visszavonulva egyetlen tanítvánnyra ruházta át jogait. A kobudōt gyakorlók még ma is nagymértékben idegenkednek attól, hogy gyakorlásukat mások előtt felfedjék, ami ennek a középkorban kialakult szokásnak a maradványaként értelmezhető.

A harmadik feltétel a bugei ryūha

fennmaradását biztosította. Bár-
mily hírneves volt is egy alapító,
bármilyen kiváló technikával ren-
delkezett is, ha ezt nem volt képes
megfelelően, egyben hatékonyan
átadni a következő generációnak,
akkor az iskola szükségszerűen ki-
halt. Más szóval ahhoz, hogy a
bugei ryūha a technikai színvonalat
magasan tartva örök időkre fenn-
maradjon, nélkülözhetetlen volt
a kiemelkedő oktatási szisztéma.

A XVI. században létrejött isko-
lában, a Yagyū Shinkage-ryūban
például a tanítványok kata-gya-
korlással (formagyakorlatokkal),
fokozatosan emelték magasabb
szintre technikájukat, az ezzel párhuzamosan elsajátítandó technika-
elmélet pedig szövegek formájában
állt rendelkezésre. E kettő, tehát a
katák és az elmélet tanulmányozása
nélkül ebben a ryūhában nem lehet-
ett ténylegesen elsajátítani a tech-
nikákat. Kiemelkedő oktatási rend-
szer nélkül ugyanis a bugei ryūhák
szélsőségesen megszűntek létezni
a hosszú történelem folyamán.

Sajnos nincs lehetőség arra,
hogy e helyütt részletesebben
kifejtsük a témát, a bugei ryūha
azonban a japán budō kulturális
értékének egyik leglényegesebb
eleme. Egyedülállósága annak a
hagyományos átadási módszernek
a létrehozásában rejlik, amely a
szemmel látható technikát kataként,
a szemmel nem látható elméletet
pedig dokumentum⁵ formájában
hagyta hátra az utókorra. Mivel a
mai korban már léteznek videók és

fényképek, mindez talán nem tűnik
annyira meglepőnek. Ha azonban
belegondolunk, hogy ezek a tech-
nológiák alig néhány tíz éve jelentek
meg, talán érthetővé válik, milyen
fontos volt több száz évvel ezelőtt a
bugei ryūha átadási rendszere.

A kobudō bemutatásához eddig a
bugei ryūhákhoz kapcsolatos tudni-
valókat ismerttettem. De pontosan
milyen ágakat is különböztetünk
meg, ha a kobudōt technikaként
csoportosítani próbáljuk? Az alábbi-
akban az egyes technikák jellegzetes
képviselőit próbálom felsorolni.

1. **Kenjutsu** – Japán karddal
gyakorolt harci technika. (pl.
Shinkage Yagyū-ryū Kenjutsu,
Ono-ha Ittō-ryū Kenjutsu)
2. **Kyūdō** – Íjjal gyakorolt harci
technika. (pl. Ogasawara-ryū
Kyūjutsu, Heki-ryū Kyūjutsu)
3. **Jūjutsu** – A dzsúdó eredeti
formája. Az ellenfelet puszta
kézzel, dobásokkal leterítő tech-
nika. (Sekiguchi-ryū Jūjutsu,
Yōshin-ryū Jūjutsu stb.)
4. **Bajutsu** – Lovaglás, lovas harci
technika. (Ōtsubo-ryū Bajutsu,
Hachijō-ryū Bajutsu stb.)
5. **Iai – battōjutsu** – Olyan tech-
nika, amellyel az ellenfelet a kard
kihúzásának pillanatában lehet
levágni. (Musō Shinden-ryū Iai
jutsu, Musō Jikiden Eishin-ryū
Iaijutsu stb.)
6. **Jōjutsu** – Bottal gyakorolt
technika (Shindō Musō-ryū
Jōjutsu stb.)
7. **Naginata** – Naginatát (alabárd-

⁵ A bugei ryūhák technikáit, elméletét és filozófiáját megörökítő írásokat szakkifejezéssel élve bugei denshóknak nevezzük. Az ismertebbek között említhetjük Miyamoto Musashi „Gorin no sho”, vagy Yagyū Munenori „Heihō Kadensho” című művét. Ezek a művek különböznek a mai sport-kézikönyvektől, mivel a bugei denshók a korabeli bushik eszmei háttérét képező buddhizmus, shintō és konfucianizmus erős hatása alatt íródtak. Ennek következtében, sokszor még a japánok számára is nehéz helyesen értelmezni őket.

szerű fegyver) használó harci technika (pl. Tendō-ryū Nagina tajutsu)

8. Kogusoku — Páncélban, rövid karddal gyakorolt harci technika. (Araki-ryū Gunyō Kogusoku stb.)
9. **Kusarigama-jutsu** – Kusari gamával (láncos sarló) gyakorolt harci technika (Nitō shinkage-ryū Kusarigama-jutsu stb.)
10. **Fundō-jutsu** – Fundōval (nehézéssel ellátott lánc) gyakorolt harci technika
11. **Jutte-jutsu** – Juttéval (rövid vasrúd, a markolat közelében kiágazással) gyakorolt harci technika
12. **Suijutsu** – Páncélban való úszást is magába foglaló, vízben használt harci technika (Kobori-ryū Suijutsu)
13. **Torite-jutsu** – Az ellenfél elfogására és megkötözésére szolgáló technika.
14. **Ninjutsu** – Felderítő tevékenységhez szükséges technikák. (Igaryū Ninjutsu stb.)
15. **Shuriken-jutsu** – Shuriken-nel (dobócsillaggal) gyakorolt harci technika (Negishi-ryū Shurikenjutsu stb.)
16. **Hōjutsu** – Puskával, ágyúval gyakorolt harci technika. (Morishige-ryū Hōjutsu stb.)

Ismételten szeretném hangsúlyozni, hogy a kobudō a bugei ryūhák összefoglaló neve, nem pedig egy adott technikáé. Általános, hogy az egyes bugei ryūhák saját ryūha-nevet és technikai rendszert hoznak létre. Az Edo-kor (1604-1867) végén nem kevesebb, mint 745 kenjutsu, 179 jūjutsu, 148 sōjutsu (lándzsa) 51 kyūjutsu, 67 bajutsu és 192 hōjutsu bugei ryūha létezett.

Sajnálatos módon, amikor 1867 után a japán társadalomban aktívan szorgalmazták az európai kultúra átvételét, – mint idejét-

múlt kulturális elemek – a bugei ryūhák is eltűntek a társadalom színpadáról. Ez a jelenség napjainkban is folytatódik. Azért, hogy a kobudō válságos helyzetén segítsen, a Nippon Budōkan⁶ 1979-ben útjára indította a kobudō megőrzését és támogatását célul tűző Nihon Kobudō Kyōkai (Japán Kobudō Egyesület) nevű szervezetet.⁷ Az egyesülethez jelenleg 88 bugei ryūha tartozik.

3. A gendai budō („modern budō”)

A kobudō után a gendai budōra vonatkozó tudnivalókat szeretném ismertetni.

A gendai budō a kobudō megreformálásával 1867 után kialakított, vagy újonnan létrehozott technikák összefoglaló neve. A következő kilenc ágazatot jelöli:

1. **Jūdō** (XIX. század vége. A jūjutsu kobudō ágazat technikáinak továbbfejlesztésével és rendszerezésével létrejött ágazat. Alapító: Kanō Jigorō)

2. **Kendō** (XIX. század vége. A kenjutsu kobudō ágazat technikáinak továbbfejlesztésével és rendszerezésével létrejött ágazat. Alapító: nincs)

3. **Kyūdō** (XIX. század vége. A kyūjutsu kobudō ágazat technikáinak továbbfejlesztésével és rendszerezésével létrejött ágazat. Alapító: nincs)

4. **Karate-dō** (XX. század eleje. A Kínából átvett, majd Okinawán továbbfejlődött pusztakezes harcművészet Japánban megreformált és rendszerezett válfaja. Alapító: Funakoshi Gichin)

5. **Aikidō** (XX. század eleje. A jūjutsu kobudō ágazat technikáinak továbbfejlesztésével és rendszerezésével létrejött ágazat. Alapító: Ueshiba Morihei)

6. **Shōrinji Kenpō** (A második világháború után Japánban, a kínai shaolin gongfu (kung-fu) tovább-

fejlesztésével és rendszerezésével létrejött irányzat. Alapító: Sō Dōshin)

7. **Naginata** (XIX. század vége. A naginata-jutsu kobudō ágazat továbbfejlesztésével és rendszerezésével létrejött ágazat. Alapító: nincs)

8. **Jūkendō** (XIX. század vége. A sōjutsu kobudō ágazat továbbfejlesztésével és rendszerezésével létrejött ágazat. Alapító: nincs)

9. **Sūmō** (XX. század eleje. A régi időkől létező sumō-bemutatók újjászervezésével kialakult irányzat)

A fent felsorolt gendai budō ágazatokon kívül számos más, budōnak nevezett csoport létezik még Japánban. Ezeket a csoportokat azonban „shinkō budōnak”⁸ („újnan létrejött budō”) nevezzük, és bizonyos mértékig megkülönböztetjük őket a gendai budō ágazatoktól. A megkülönböztetés kritériumai nincsenek világosan meghatározva, ám nagyjából a következőket veszik alapul:

- 1) Tradicionalitás
- 2) A japán társadalomban való ismertség, gyakorlók száma stb.
- 3) A japán társadalomban felmutatott pedagógiai érték

Vonatkoztatási alapként közlöm az egyes gendai budō ágazatok szövetségeinek nevét, alapítási évét és taglétszámát (a hivatalos dan-fokozattal rendelkezők száma).

1. **Dzsúdó** – Zen Nihon Jūdō Renmei (Összjapán Dzsúdó Szövetség, 1949, 203.000 fő)

2. **Kendō** – Zen Nihon Kendō Renmei (Összjapán Kendō Szövetség, 1952, 1.420.000 fő)⁹

3. **Kyūdō** – Zen Nihon Kyūdō Renmei (Össz-Japán Kyūdō Szövetség, 1953, 130.000 fő)

4. **Karate** – Zen Nihon Karate-dō Renmei (Összjapán Karate-dō Szövetség, 1964, 300.000 fő)

5. **Aikidō** – Aikikai (1948, 182.000 fő)

6. **Shōrinji Kenpō** – Shōrinji Kenpō Renmei (Shōrinji Kenpō Szövetség, 1962, 40.000 fő)

7. **Naginata** – Zen Nihon Naginata Renmei (Összjapán Naginata Szövetség, 1955, 55.000 fő)

8. **Jūkendō** – Zen Nihon Jūkendō Renmei (Összjapán Jūkendō Szövetség, 1956, 48.000 fő)

9. **Sumō** – Nihon Sumō Renmei (Japán Sumō Szövetség, 1946, 7.000 fő)¹⁰

Lehetnek, akik Európában igencsak meglepődnek ezeknek a számértékeknek a hallatán. Sokan azt gondolják ugyanis, hogy Japánban is a karate, vagy a dzsúdó számít népszerű budō ágazatnak épp úgy, ahogyan Európában. Japánban azonban a kendō gyakorlók száma szembetűnően meghaladja a többi ágazatét, ami nem meglepő, ha a japán történelemre gondolunk.

1185-től 1867-ig a bushik kormányozták az országot. Uralkodó osztályként a bushik egyik jellegzetessége a nép fegyveres erővel való irányítása volt. Ezzel egy időben azonban a közös földet, népet és tulajdont védelmező, a köz iránt

⁶ Nippon-Budōkan Alapítvány: A budō-kultúra fenntartása és előmozdítása érdekében 1964-ben a japán kormány alapította külön költségvetéssel a tokiói Császári Palota területén.

⁷ Japán Kobudō Egyesület: Tevékenységét tekintve többek közt a Japán Kobudō Enbu Taikai megrendezésével, valamint kobudō enbu (bemutató) videók és DVD-k készítésével (1978-1988) foglalkozik.

erős tudatossággal felruházott, ideális embert is megtestesítették. Az a tény, hogy 682 éven keresztül uralták az országot, bizonyítja létük jelentőségét.

A bushik szimbóluma a japán kard, azaz a karddal gyakorolt fegyveres erő volt. Más szóval, a japánok által elképzelt ideális ember képéhez elengedhetetlenül hozzátartozik a japán kard. Ez az oka annak, hogy még ma, amikor a bushik már rég eltűntek a társadalomból, és már nem kardot, hanem shinait használunk, a japánokban még mindig kitörölhetetlenül él egyfajta érzés és elvárás, amely a kardforgatást gyakorló emberben látja az ideális embertípus megtestesülését. Nem az ellenfelet látványos dobással elröpítő dzsúdóban és nem is a rosszfűkat egyetlen rúgással padlóra küldő karatésban keresi ezeket az ideálokat.

Azt, hogy a mai japánokban milyen mértékben található meg ez az érzés, nem lehet pontosan tudni. Ám az a körülmény, hogy a kendő gyakorlók száma messze kimagaslik a kilenc ágazat közül – annak ellenére, hogy mint önvédelmi technika, vagy versenysport a modern társadalomban nem bír jelentős gyakorlati értékkel –, mégis sok mindent elárul.

Sakai Toshinobu, a Tsukuba Egyetem professzora, aki 2007 óta

három egymást követő évben is el látogatott a Hungária Kupára, éppen ezt a témát, azaz a japánok kardhoz fűződő gondolkodásmódját tanulmányozza. A fiatal generáción belül ő ma Japánban az első számú kutató. Alkalomadtán szeretném majd megismertetni Önökkel a professzor munkásságát, remélem, hogy mindannyian örömmel fogadják majd.

Végezetül, néhány további gondolattal szeretném kiegészíteni a gendai budō témakörét.

A második világháború 1945-ös lezárását megelőzően működött Japánban az 1894-ben alapított, Dai Nippon Butokukai nevű budōszövetség. A GHQ ezt 1946-ban feloszlatta, a budō gyakorlást pedig egész Japán területén betiltotta. Az itt felsorolt szövetségek mind a GHQ tilalmának feloldását követően, újonnan alakultak. Mivel a kendő tradicionális jellegének és veszélyességének fokát más ágazatokhoz képest nagynak ítélték, a kendő esetében kellett elteltetnie a leghosszabb időnek a tilalom feloldásáig.

Még egy szervezetről, a Nippon Budōkanról szeretnék néhány szót szólni. A Nippon Budōkan az egyes szövetségek tevékenységével közvetlen kapcsolatban ugyan nem áll, mégis a kilenc gendai budō ágazatot átfogóan támogató szerepet tölt

⁸ Shinkō budō: Az ismertebbek között 20-30 ágazat található, többek közt a japán kenpō, ninjutsu, kūdō, taidō, shin-taidō, godō, nihon eihō, jiseidō, ogodō, zentōdō, sport chanbara, koppō, taizendō és sōseidō. Ezek között azonban számos csoport technikai tartalma, fejlődéstörténete és tevékenységi körülményei tisztázatlanok. Vannak olyan csoportok is, amelyek Japánban még csak nem is léteznek, a Japánon kívüli országokban viszont aktívan tevékenykednek. Tipikus képviselője ennek a shinkendō.

⁹ Az iaidō és a jōdō a Zen Nihon Kendō Renmei szervezetén belül helyezkednek el. Dan-fokozattal rendelkező gyakorlók száma 80.000 és 19.000 fő.

¹⁰ Nihon Sumō Renmei: A televízióban sugárzott sumō-közvetítéseken nem a Nihon Sumō Renmei által összefogott sumō látható, hanem a Nihon Sumō Kyōkai (Japán Sumō Egyesület, professzionális szövetség) által rendezett versenyek.

be. A következő, konkrét tevékenységekben vesz részt:

1. Tulajdonát képezi a Nippon Budōkan elnevezésű, 20.000 fő befogadására alkalmas intézmény, amely rendelkezésre áll az egyes szövetségek rendezvényei számára.
2. A budō-kultúrával kapcsolatos kiadványok megjelentetése.
3. A budōval kapcsolatos kutatási anyagok gyűjtése, a Nihon Budō Gakkai vezetése és támogatása.
4. A Kokusai Budō Daigaku (Nemzetközi Budō Egyetem, IBU) megalapítása és vezetése.
5. Budō-delegációk megszervezése és egyebek.

4. A kendō és a kenjutsu

A kenjutsuról, mint kobudō ágról, a kendőről, mint modern budō ágazatról, valamint a kettő fogalmi különbségéről az eddigiekben már szót ejtettünk. A következőkben, zárásként ezek konkrét tartalmi eltéréseiről szeretnék szót ejteni.

A technikai téren mutatkozó különbségekre először a lábmunkát hozhatjuk fel példaként. A mai kendōban sokszor használjuk a suriashi (csúsztatott lépés) nevű lábmunkát. Habár a kobudōban is használnak suriashit, nem helyeződik akkora hangsúlyt rá, mint a kendō esetében. Mire vezethető vissza ez a különbség?

Az eltérés legfőbb oka a gyakorlás helyének megváltozásában kereshető. Megközelítőleg a XVI. századig a bushik között szinte teljesen ismeretlen volt a szokás, hogy fedett helyen gyakorolják a kenjutsut. Ehelyett általában szabad téren gyakoroltak. A kültéri harcokban leggyakrabban a hétköznapi járáshoz közeli láb-

munkát alkalmazták. A XVIII. század beköszöntével azonban elterjedt a szokás, hogy beltéri föld-, vagy deszkapadlón gyakoroljanak. A deszkapadlón végzett gyakorlásnál a kültéri edzésekhez képest nagyobb szükség volt a súlypont stabilizálására a nagy sebességgel végzett mozgás során. Ennek következtében a mai suriashi vált a leggyakrabban használt lábmunkává.

Hogy milyen különbségek figyelhetők meg a fegyverek – a japán kard, a fakard és a shinai (bambusz-kard) használata között? Azonnal világossá válik, amint megfigyelünk egy iaidō gyakorlást: a kenjutsuban gyakrabban használják a hiki-giri technikát. A hiki-giri olyan technika, amelynek során a gyakorló egy helyben marad és a kardot a saját testének irányába húzva vágja le a célpontot. Ahogy azonban már fentebb kifejtettük, a beltéri deszkapadlón végzett gyakorlás elterjedésével egyre népszerűbbé váltak a szűrő technikák (tsuki-waza), amelyekkel a kard, vagy shinai végét nagy sebességgel az ellenfél testének létfontosságú területeihez lehetett juttatni.

A tsuki-waza közkedveltsége később magával hozta az oshi-giri és a fumikomi-ashi elterjedését is, amelyekkel a hiki-kirinél gyorsabban lehetett levágni az ellenfelet. Az oshi-giri nem más, mint olyan technika, amelynek során az ököl előrenyújtásával a kard végét előre felé toljuk, így a célpontra nyomást gyakorolva vágunk. Egy szóval ahhoz, hogy a tsuki-wazát és az oshi-girit hatékonyan lehessen kivitelezni, ésszerű volt a suriashi mellett fumikomi-ashit alkalmazni.

A XVIII. század második felében valószínűleg már nagyjából megegyező technikákkal folyt a gyakorlás, mint a mai kendōban. Voltak azonban, akik kétségesnek találták, hogy ez a fajta vágás mennyire le-

het hatékony a gyakorlatban, valódi karddal folytatott küzdelem során.

Milyen különbségek figyelhetők meg továbbá a kendō és a kenjutsu gyakorlási módszerét tekintve?

A XVII. század előtt például nem volt szokás a kenjutsu edzéseken jigeikót (vívásgyakorlást) végezni. A hétköznapi gyakorlás során pusztán fabottal, fakarddal, valamint habiki-vel végzett kata-gyakorlás folyt. Ennek oka a lehetséges sérülésveszély volt. Aki rendelkezik a kendō jigeiko terén szerzett tapasztalatokkal, az tudja, hogy egy komoly összecsapás akár az ellenfél életbe is kerülhet, még akkor is, ha csak fa-botról, vagy fakardról van szó. A kenjutsu-gyakorló bushik számára is gondot jelentett tehát a technikák biztonságos, ugyanakkor ésszerű elsajátítása. A samurájos filmekben néha látni olyat, hogy fakarddal végeznek jigeikót, ez azonban nem a valóság.

A XVII. század beköszönével végül megalkották azt az edzésmodszert, amely a shinai és a védőfelszerelés alkalmazásának köszönhetően lehetőséget adott az ellenféllel való szabad összecsapásra. Ezt a gyakorlási módot shinai uchikomi kenjutsunak, vagy shinai uchikomi geikónak nevezték, és hamarosan az egész országban elterjedt. Sok bushi tudatában lehetett ekkor már annak, hogy az addigi, pusztán kata-gyakorlással valódi harci helyzetben nem tudnák tökéletesen megállni a helyüket.

Láthatjuk, hogy számos különféle típusú eltérést fedezhetünk fel a kendō és a kenjutsu között. Nem szükséges azonban e kettőt két, teljesen különálló dologként felfogni. Amikor a kenjutsut és a kendōt kobudō és gendai budō ágként, egymástól elválasztva közelítettem meg, mindössze kényelmi szempontok vezettek, hogy az információkat könnyen érthető formában rendszerezhessem. Eredendően azon-

ban e kettő nem más, mint egyazon technika. A következő, szimbolikus értékű példát szeretném felhozni ennek szemléltetésére.

Japánban a hosszú ideje gyakorló, magas fokozatú kendōsok egy bizonyos technikai szintre érve olvasgatni kezdik a középkortól az újkorig terjedő időszakban íródott bugei denshókat (a harcművészetek átadásáról szóló szövegeket). Mivel ezek több száz évvel ezelőtt élt bushik által lejegyzett szövegek, természetesen nem a kendō, mint modern budō ágazat kézikönyvei. Mind a kifejezések, mind a szövegalkotás a klasszikus japán nyelvet tükrözik, ezért az írások meglehetősen nehezen érthetőek. Ennek ellenére, a magas fokozatú gyakorlók nemcsak olvassák e szövegeket, de saját tapasztalataikkal és véleményükkel kiegészítve értekezéseket is folytatnak róluk. Fiatalabb koromban nem nagyon értettem az ehhez hasonló tevékenységet. Ahelyett, hogy kínlódó arccal régi szövegeket olvasgatnánk, sokkal hasznosabb lenne inkább izomerősítést végezni – gondoltam.

Ma viszont, 46 évesen, a 7. dan-nal és 38 év tapasztalatával a hátam mögött végre úgy érzem, hogy nem csak elméleti, de testi szinten is képessé váltam megérteni e kérdést.

Ahogy már kifejtettem, a kenjutsu és a kendō edzéseken alkalmazott testmozdulatok – fizikai jelenségeként felfogva – egyértelműen különböznek egymástól. Ha azonban az érzékszervi jelenségeknél – a szemmel látható szintnél – mélyebbre tekintünk és a vívás látványként meg nem ragadható elemeit próbáljuk megfigyelni, észrevehetjük, hogy a kendō és a kenjutsu esetében is teljesen azonos elemek tekinthetőek fontosnak.

Ezek – többek közt – a következőket foglalják magukba: ma-ai (távolság), légzés, ki energia,

az ellenfél mozgásának felmérésére szolgáló képesség, valamint a saját testünk és tudatunk kontrollálásának képessége. Meglepő módon, nagyon gyakran a bugei denshókban találni meg a választ azokra a kérdésekre, amelyek számomra a mai kendő edzéseken megoldhatatlanok. A jelenségek értelmezésének és megvilágításának módja természetesen nem a modern szemléletet tükrözi, a tapasztalaton nyugvó elemzéseknek és magyarázatoknak köszönhetően azonban olyan egyedülálló világ tárul fel, amelyet még a modern sporttudomány sem képes megragadni. Más szóval, időt és teret meghaladva ugyanazokkal a kihívásokkal nézünk szembe, mint a több száz éve élt bushik.

Ezért szeretném hangsúlyozni, hogy a kenjutsut, mint kobudō ágat és a kendōt, mint modern budō ágazatot egyetlen technikai rendszerként, egyetlen kultúráként kell felfogni.

Összefoglalás

Ez alkalommal, a kendő-kultúra megértéséhez szükséges előfeltételek témáján keresztül jó néhány kérdés szóba került. Az idő szorítása miatt lehetnek részek, amelyek nem kellően rendszerezettek. Remélem azonban, hogy sikerült legalább nagy vonalakban megismertetnem az olvasóval az olyan szakkifejezések lényegét, mint a budō és kendō, vagy a kendō és a kenjutsu.

Időnként látni olyanokat Európában, akik felszínes ismeretekre és tapasztalatokra támaszkodva, egyoldalú szempontból alkotnak ítéletet a kendőről. Olyan is előfordul, hogy valaki csak azért, mert egy kicsivel előbb kezdett gyakorolni másoknál, mindentudó arccal rangidősként tünteti fel magát.

Nem az információkkal bőven ellátott Japánban, hanem Magyarországon gyakorlunk, ahol a kendő hagyományosan nem volt jelen. Előfordulhat ezért, hogy – amennyiben nem teszünk erőfeszítéseket – a céltól eltérő irányba kezd haladni a gyakorlásunk. Elkerülhetetlen tehát, hogy ne pusztán az oktató által a dōjōban elmondottakra fordítsunk figyelmet, de igyekezzünk magunk is bizonyos fokú alapismeretek elsajátításával részt venni a gyakorlásban. Mindenekelőtt erre szeretném felhívni az oktatói pozícióban lévők figyelmét.

Japánban is gyakran látni oktatókat, akik a kendőt versenysportként könyvelik el, így a győzelem érdekében kizárólag technikai oktatást folytatnak. Fiatal korban sok örömet tud okozni, ha azzal a céllal gyakorlunk, hogy jó versenyeredményeket érjünk el. Sőt, a versenyszerű gyakorlás időszaka fontosnak is tekinthető a fejlődés során, amennyiben magas szintű kendőt szeretnénk megvalósítani a jövőben. A versenysportként űzött kendő azonban nem több mint egy kis része a kendő-kultúrának. Ezt semmiképpen nem szabad elfelejteniük az oktatóknak.

Minél magasabb életkort ér el, annál kevésbé tisztelik Japánban az olyan gyakorlót, aki megragad a versenysportként gyakorolt kendőnél. Ennek oka, hogy a hosszú évek óta gyakorlók tisztában vannak a kendő-kultúra valódi lényegével, valamint annak átfogó kiterjedésével.

A következő alkalommal a kendő technikájára vonatkozóan szeretnék néhány témáról szót ejteni.

Abe Tetsushi

Interjú Vadadi Kornéllal

Vadadi Kornél a magyar kendo élet egyik legmeghatározóbb alakja. Kihívó, áldozatos munkája nélkül ma hazánkban nem lehetne olyan népes tábora a japán vívásnak. Az ő lelkesedése és önkéntes munkája a mai napig hatással van a Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetség tevékenységére és versenyzőink kiváló nemzetközi eredményeire. Mindemellett kijelenthetjük, hogy elvitathatatlan érdemei vannak abban, hogy hazánkat nem csak Európában tartják az egyik legeredményesebb és legerősebb kendős nemzetnek, hanem az egész világon, így a sportág őshazájában, Japánban is elismerően és tisztelettel nyilatkoznak rólunk. Mi sem bizonyítja ezt jobban, hogy 2004-ben öfelsege a Japán Császár a Felkelőnap Rendje Ezüst és Arany Sugarakkal kitüntetését adományozta Vadadi Kornélnak a budo és a japán kultúra magyarországi terjesztéséért.

Az MKSZ tiszteletbeli elnökével otthonában találkoztunk. Elkötelezettsége a mai napig tart, így örömmel fogadta első kérdésünket, ami talán az lett volna: Mikor indult útjára a kendo oktatás Magyarországon? - de ezt voltaképpen fel sem kellett tenni, mert az interjúalany egyből magához ragadta a szót, visszaemlékezve a kezdetekre.

Az első edzések az Állatorvosi Főiskola sportegyesületében voltak 1982-ben. Ott kezdték Kurdi Gáborral nyolcan-tizen a kendőt Yamaji Masanori professzor irányítása alatt. Én később kapcsolódtam be, amikor már meg tudtam venni a felszerelést.

Honnan lehetett beszerezni a bogut?

Kérlek szépen, ez egy érdekes történet. A nejemnek volt száz dollárja. Nekem is volt némi pénzem, illetve, nem is tudom, talán 20-25 dollárokat lehetett ekkoriban kiváltani - körülbelül 250 dollárunk volt. Egyszer jöttek Németországból judósok, én versenybíró voltam ekkor. Odaadtam a pénzt egy osztrák srácnak, aki aztán továbbadta egy nyugat-német fiúnak.

Frankfurt am Main-ban a Rode cégnek volt egy lerakata, úgy hogy német barátunk megvárta, míg a deviza értéke annyira felmegy, hogy ebből a 250 dollárból meg tudta venni nekem a védőfelszerelést meg két kardot. Ezt a németek átvitték Ausztriába, onnan a dózsás judósok átcsempészték Magyarországra. Így aztán mikor meg lett a felszerelés, akkor mertem egyáltalán jelentkezni és elkezdni a kendőt.

Miként szerzett információt arról, hogy létezik kendo Magyarországon?

A judósok révén. Egy jó barátom, Putnik Bálint felesége kendőzött, tőle tudtam meg, hogy létezik kendo itthon, és hogy hol tartják az edzéseket. 53 éves voltam már, ha jól emlékszem.

Érdekes, hogy ilyen későn kezdte el a kendőt. Miért esett a választása éppen a japán vívásra?

Hosszú évekig judóztam. De ahogy ment előre az idő, öregebb lettem, idősödtem, észrevettem, hogy a reflexeim megkoptak. A judóban ugye kartávolságra van az ember a másiktól, tehát ezt az egy méteres távolságot kellett volna nekem felhasználni arra, hogy az akciómat megteremtsem, vagy a másik támadását kivédjem. De észrevettem, hogy mindig elkések, rájöttem, hogy ez így nem megy tovább.

Gondoltam, hogy egy olyan sportágat kell választanom, ahol az ellenfelem távolabb van tőlem. A kendóban van két kard a küzdő felek között. Négy méter már

elégnek bizonyult az ellenfelemmel szemben, hogy behozzam a koromból adódó hátrányaimat.

Hogy alakult ki a keleti sportok iránti vonzalom?

A művészeteken keresztül hosszú évek óta érdekelt a keleti kultúra. Mondhatjuk, hogy a műgyűjtéssel kezdődött az egész. Megtetszett nekem a japán iparművészetnek az a tulajdonsága, hogy rendkívül letisztult, modern, ami mondjuk már a lakáskultúrájukban is megfigyelhető. Nem túlcicomázott, inkább puritán, mégis szép. Így kezdődött a vonzalom, a japán művészeteken keresztül kezdtem el judózni is talán. Aztán párhuzamosan ment a kettő, a műgyűjtés és a sport. A gyűjteményem egyik első darabja például ez az oroszlan itt a hátam mögött, amit ha jól emlékszem 320 forintért tudtam megvenni. Meg egy eredeti japán kardot, kicsit drágábbért, ha jól emlékszem háromhatvanért. Majd később sikerült ezt a gyűjteményt tovább bővíteni, lett több kardom is. Aztán tíz kardot elloptak gyorsan az előző lakásunkból. Azok között volt két japán, néhány indonéz kard. Ez is egy különös történet. Az indonéz kultúrában is hasonló vallásos jelentősége van a kardnak, mint a japán kultúrában. Az indonéz kardnak például ugyan olyan réteges a kovácsolása, mint a japán kardnak, sőt mivel meteorvasat is hozzáadnak a fémhez, az Éggel is szoros kapcsolatban van.

A család, a barátok hogy fogadták, hogy ennyire belemerült a kendóba, ami akkoriban talán még egzotikusabbnak tűnt, mit mostanában?

Megszokták a hosszú évek alatt, hogy én mindig csinálok valamit. Állandóan, minden hétvégén judo versenyre jártam, úgyhogy már mindegy volt, hogy ezt most éppen bambusz karddal, vagy anélkül csinálom. Beleenyugodtak már régebben.

Fiam, Vadadi Zsolt is egy darabig járt kendózni, aztán abbahagyta. Majd nagy nehezen rábeszéltem, hogy jöjjön vissza és akkor attól kezdve csinálta folyamatosan. Régebben ő is judózott, nem is akár hogy, bajnok

volt. Úttörőbajnok. Csak aztán a többiek megerősödtek, ő meg elég vékony fiú volt, szép lassan kezdték elverni a következő években. Ott volt velük egy későbbi Európa Bajnok, úgyhogy nem voltak sikerek. De később kendősként már szép eredményeket ért el ő is.

Mi volt az, ami a kendóban igazán rabul ejtette?

A miliő, talán. Nem tudom. Próbáltam én a karatét is. Furkó Kálmánnal jártam a TF-re Galla Ferenc tanár úrhoz, de rájöttem, hogy nem megy. Gyenge a bőröm, mindig összevertem magam, jöttem haza kék-zöld foltokkal. Nem volt olyan varázsa, mint amilyen a kendónak van. Nem jött be nekem a karate.

Megérkezett Németországból a bogu, csatlakozott Yamaji professzor csapatához. Mennyien gyakorolták ekkor a kendot?

Tizenegynéhányan lehettünk ekkor körülbelül az edzéseken. Aztán nem sokkal ez után Yamaji mester azt mondta, álljunk a saját lábunkra és ott hagyott minket.

Hát aztán nem tudtunk a saját lábunkra állni. Én próbáltam meg életben tartani a kendót. Új helyet is kellett keresnünk, mert az Állatorvosi Főiskolán megszűnt az edzéslehetőség. Ráadásul Kurdi Gabi barátom lelkesedése, kitartása is elapadt és abbahagyta a vívást.

Az ő távozásuk után aztán többen lemorzsolódtak, így végül négyen maradtunk összesen. Takács László - akinek itt van a kardja épp mellettem, rendbe kell majd hozni -, Putnik Éva, egy fiatal fiú, meg én. Így négyen elmentünk a Lágymányosi Közösségi Házba és ott gyakoroltunk tovább. Én tartottam az edzéseket, de hát képzelheted, akkor én is még csak egy éve kendóztam.

De Yamaji mester nem távozott végleg.

Nem, ugyanis rendeztünk egy bemutatót és ő is eljött erre a rendezvényünkre. A bemutató voltaképpen egy japán nap volt, amit én szerveztem. A tanár úrnak tetszett az ötlet és közölte velünk, hogy lejön azért hozzánk, nemcsak, hogy megnézi, hol tartunk, de vállalja tovább az edzőséget. Láttam, hogy a kendo tovább él, értékelte kitartásunkat és újra a szárnyai alá vett bennünket. Emellett nagyon aktívan használta a meglévő kapcsolatait, a szervezésekben is kivette a részét.

Időközben kiderült, hogy Tsushima Kenji úr - aki akkor Amerikában volt a japán nagykövetségen - kultúrattasénak érkezik Magyarországra. Ő is kendózott, ha jól emlékszem két danja volt ekkor neki, csakúgy, mint Yamaji mesternek. A professzor miután visszatért hozzánk, meglátogatta Tsushima urat és felkérte, hogy segítsen nekünk, segítse a magyar kendót. Hál' isten nagy fantáziát látott ő bennünk, így elfogadta a felkérést és folyamatosan sok támogatást nyújtott. Az edzésekre ezután már mindketten jártak. Tsushima úr később nagykövet lett Romániában és ott is beindította a kendo életet.

Ez a kapcsolat végül is nagy lökést adott a magyar kendo fejlődésének?

Igen. Nem sokkal később átmentünk a Fehérvári úti kábelgyár kultúrházába.

Itt Kádár Miklós barátom, aki aikidózott, befogadott bennünket magukhoz, és ezzel nagyon sokat segített nekünk. Aztán elkezdett ő is kendózni. Azt gondolom ezzel a lépéssel kezdett el fejlődni igazán itthon a kendo. Emelkedett a létszám, bebolondítottam a barátaimat is. Jött a nagyszerű ötvös barátom, Fülöp Zoltán, ő hozta Aranyossy Árpádot. Meg aztán szóltam a gyerekeimnek, Zsoltnak, jöjjön le ő is, úgy hogy szépen gyarapodott a létszám. Nem sokkal később csatlakoztak a Bárány testvérek, először Zoltán, aztán Tibor, aki ekkor azt hiszem 12 éves lehetett.

Egyre több bemutatót csináltunk, majd 1986-ban megrendeztük az első egyéni kendo bajnokságot, amit Zsolt gyermekem nyert meg. Ekkor tájt érkezett hozzánk egy japán mesterekből álló delegáció, amit Tsushima úr szervezett és tartottak nekünk egy szemináriumot. Ők aztán kiválasztottak négy fiatalot, akik kimehettek Japánba Kitamotóba, egy edzőtáborba - Fülöp Zoltánt, Aranyossy Árpádot, Vadadi Zsoltot és Bárány Tibort. Tibor 13 éves volt, úgyhogy Fülöp Zolinak nyilatkoznia kellett, mint „szülő”, hogy ő fog felügyelni Tiborra, mint gyermekére. Kint voltak egy vagy két hétig, ott nagyon jól érezték magukat, tanultak, bekerültek a fiatalok a családba. Japánban azért nehéz egy idegennek bekerülni a családba, tudod, kicsi a hely, nem könnyű.

Aztán hosszú ideig mehetek ki minden évben edzőtáborokba mikor jött egy japán delegáció.

A nyolcvanas években, gondolom, nem lehetett olyan egyszerű eljutni Japánba.

Hát akkor még elég hosszú volt az út Japánig. A Sztrogoff Mihály útján lehetett csak utazni... Tehát repülőgéppel Moszkváig, onnan repülőgéppel Habarovszkig, ott egy nap, egy éjjel a Vosztok Expresszel le Nohotkáig. Aztán hajóra kellett szállni és három napig hánykolódnai a tengeren.

Annak idején milyen csatornákon lehetett reklámozni, népszerűsíteni a kendót?

Hát látod, ezekből a versenyekből, bemutatókból elég sokan értesültek a kendóról, meg a baráti körön keresztül ment híre a dolognak. Aztán egy idő után már írtunk újságokba is. Illetve írtam, én voltam a hírvivő, mert a többiek nem szerettek írni, nem akartak ezzel foglalkozni. De aztán minden lehetőséget megragadtunk. Szerveztem kiállításokat is a gyűjteményeimből. A VSZM Kultúrházban, ami az edzéseknél és a korai versenyeknek adott otthont, a tornák mellett japán kulturális napokat tartottunk. Bemutattam a kardjaimat és fametszet kiállításokat, teaházat csináltunk. Ezt aztán megismételtük vidéken is, Szegeden például, ahol az első vidéken megrendezett nemzetközi versenyünket szerveztük.

Hogy zajlottak a fokozat vizsgák, mikor még nem voltak magas danos vívók az országban?

A kendo vizsgáztatásnak szigorú szabályai vannak. Öt embernek kell ülni a vizsgabizottságban, meg van határozva, hogy a vizsgabizottság tagjainak minimum hány danosnak kell lenniük. Nálunk az elején azok a japán

mesterek ültek össze, akik jöttek hozzánk edzőtábor, szemináriumot tartani. Ilyenkor mindig volt vizsga. Igazából szerettünk volna egy közép-európai centrumot csinálni, hogy a környező országokból, Jugoszláviából, Romániából ne kelljen, mondjuk Németországba utazni, hanem vizsgáltsanak itt nálunk. Az első ilyen külföldi kapcsolatunk a lengyelekkel jött össze. Érdekes volt a helyzet, mert egy héttel előbb jöttek, mint ahogy ígérték, mi meg itt álltunk megfürödve és vakartuk a fejünket, hogy most mit is csináljunk. Aztánadtunk nekik pénzt, hogy hazautazhassanak és egy hét múlva jöjjenek vissza. Szóval ez volt az első ilyen nemzetközi együttműködés. Úgy elverték bennünket, hogy csak, na. Bár ha jobban visszagondolok nem olyan nagyon. Talán 3-2-re azért fel tudtunk jönni. Ez úgy a nyolcvanas évek második felében lehetett, ha jól emlékszem 1986-ban.

Mikor jött az ötlet, hogy ha már amúgy is van kellően nagyszámú ember a kendo mögött, akkor érdemes lenne ezt egy egységes egyesüléssé, szövetséggé alakítani?

Abban az időben ugye nem lehetett még egyesületet alapítani. Szövetséget se, semmit se. Akkor Kádár Miklóssal kitaláltuk, hogy kell valami szervezeti forma, csináljuk meg a Magyar Kendo Egyesülést. Ez volt tulajdonképpen a Szövetség neve és formája. Az Egyesülés igazából azért jött létre és azért volt nagyon szükséges, hogy a hivatalos kapcsolatokat a japán kendo szövetséggel fel tudjuk venni és küldhessenek embereket, mestereket, segítőköt. Egyáltalán, hogy szóba álljanak velünk, szükséges volt egy egyesült forma, hiszen magánemberekkel nem működtek volna együtt. Fülöp Zoltán ötvösművész volt, ő csinálta a címet, az érmekeket, a kitűzőket. Ő tervezte a grafikát is (*a mai napig ez az MKSZ hivatalos logója - a szerk.*). Ezeken még a HKU felirat, a Hungarian Kendo Union rövidítése szerepelt. A Hungária kupát is ő készítette. Még én segítettem neki, smirgliztem, hogy időben elkészüljünk vele, mert mindig el volt maradva.

Én voltam az elnök 10 évig, majd Kádár Miklós került az elnöki pozícióba. Mikor kiment a magyar kendo válogatott 1997-ben Kyotóba a világbajnokságra - ahol aranyérmeket nyertünk B csoportban, férfi csapat kategóriában - Kádár Miklós szervezte a kiutazás anyagi háttérét, amiben nagyszerű munkát végzett. Nem csak az útiköltséget kellett összegyűjteni, hanem meg kellett szervezni az ott tartózkodást, az ellátást. Egyszerűen Ő lett az elnök, és a hivatalos kapcsolatokat már ő intézte. Én pedig tiszteletbeli elnök maradtam.

Miként zajlott a kendo népszerűsítése és terjesztése vidéken, hiszen eddig csak a budapesti történeésekről beszéltünk?

Időközben Yamaji professzor elkezdett tanítani japánt Szegeden. Sikeresen meg is fertőzte az ottani gyerekeket a kendóval, úgyhogy az első vidéki klub Szegeden alakult meg. Budapestről visszamentek vidékre az emberek és vitték magukkal a kendót szerte az országban.

Nem sokkal később nálunk is elindulhatott a JOCV program (*Japan Overseas Cooperation Volunteer- Japán Tengerentúli Önkéntes Együttműködés*), aminek nagyon sokat köszönhattunk, hiszen a program keretében érkeztek hozzánk kendo mesterek éveken keresztül. Az együttműködés lényege az volt, hogy Japánban a háború után meg akarták kicsit javítani a II. Világháborúban elvesztett hírnevüket és elkezdtek segíteni, támogatni a fejlődő országokat, főleg a kultúra területén. Mivel a sport és a kendo a kultúrához tartozik, úgy találták, hogy a kendón keresztül fogják a kulturális kapcsolatokat erősíteni. Ennek köszönhetően 1992-ben megérkezett Abe Tetsushi mester Magyarországra. Ő volt az első, aki hivatalosan kendót taníthatott Magyarországon.

De annak, hogy Abe mester hozzánk került, ugyancsak volt előzménye. Yamaji professzor egy évre Japánba utazott továbbképzésre és ott megismerkedett Abéval, aki hajlandó volt Európába jönni. Ő volt az első olyan ember Japánból, aki két évig itt volt nálunk Magyarországon. Aztán két éves időszakokra továbbra is érkeztek önkéntesek; nyelvtanárok, kendósok, baseballosok. A kendo mesterek főleg vidékre kerültek és ott alapozták meg a minőségi vívást. Mi ugye fejlődő ország voltunk, nem voltunk még benne az Európai Unióban, de aztán az unós tagság után ez a fajta japán támogatás megszűnt. Legtovább a nyelvtanárok maradtak, most is 10-12 tanár van itt, de jövőre már ők is végleg elmennek.

Idő közben lejárt Abe mester két éves szerződése, és visszament Japánba. De mi addig-addig mozgolódtunk, hogy sikerült azt elérni, hogy meghívják Abe mestert a Veszprémi Egyetem Testnevelési Karára tanársegédnek. Ezáltal Veszprémben is alakult egy csapat. Ez lett a Bakony Kendo Klub.

Közben az a judós barátom is elkezdett érdeklődni a kendo iránt, aki anno a bogut intézte nekem. Én meg addig győzködtem, amíg végül ők is nekiálltak szervezkedni Győrben, így alakult meg a Győri Vaskakas Kendo Klub. Később J. Varga Attilaék csináltak egy „fiókot” Győrzámolyban, gyerekeknek. A magyar kendo apraja-nagyja, meghatározó versenyzőink onnan fejlődtek ki. Hat évesek lehettek Dubiék, Királyék mikor elkezdték a kendót. Ezzel együtt viszont a győri klub lassan elsorvadt. De nem is olyan rég feléledt Arrabona Kendo Klub néven. Ezt már Erdélyi Gábor csinálja.

Debrecenbe visszament Szolláth Tibor innen Pestről és ő is csinált egy klubot a környéken, Hajdúnánáson. Ott is akkor indultak be a dolgok, mikor küldtek oda egy JOCV-s önkéntest, aki járta az országnak azt a felét. Ment többek között Miskolcra is. Rábeszéltem egy judós barátomat, Angyal Andrásra, hogy próbálja meg ő is, úgyhogy ő kezdte el csinálni a kendót Miskolcon. Most egy buddhista kolostorba vonult, de látod, a miskolci klub is remekül működik magától. Szóval így terjedtünk. Szegeden ugye ott volt Yamaji tanár úr, de ő később visszaköltözött Pestre és Nagy Károly vitte tovább a kendót. Ő szervezte azt a nemzetközi versenyt is, amit korábban említettem. Aztán Németh Andrea és Litter Gábor elment vidékre, Mohácsra, ők ott szedtek össze egy csapatot.

Tehát akkor a magyar kendo fellendülését a JOCV-s mesterek érkezése és tanítása eredményezte?

Igen, az elején még mindenki olyan ügyetlen volt közülünk. Aztán a mesterek mellett egy gyors minőségi változás következett be. Meg az is sokat számított, hogy néhányan ki tudtak járni Japánba tőlünk. Aztán később a japánok küldtek nekünk felszereléseket. Egyszer megjelent egy ottani újságban, hogy a magyar kendósoknak nincs elég shinaijuk. Erre a derék japánok összefogtak és küldtek nekünk kardokat. Pár év múltán csináltak nekünk egy országos gyűjtést. Használt bogukat küldtek, 40-50 darabot. Persze ezek között sok volt, amiket meg kellett javítani, annyira elhasznált volt, de mégis, tudtak a kezdők miben gyakorolni. Ezek olyan boguk voltak, amik az öreg mestereknél a padláson heverték hosszú évekig. Ebből aztán kaptak a környező országok is.

Budapesten hogy kezdődött a tagozódás, hiszen innen indult ki minden?

Először Kovács Ferencék mentek el, hogy megcsinálják Óbudán a Hap-pufudot. Én haragudtam is egy darabig, hogy itt hagytak bennünket, mert ugye megcsappant a létszám. De aztán rájöttem, hogy ez marhaság, mert így ők is terjedhetnek, mi is terjedünk, a vége meg úgy is az lesz, hogy még több ember tud kendőzni. Így fertőződött Budapest.

A Főnix Kendo Klub is akkor alakult körülbelül, mikor az Egyesülés létrejött. A Főnix egyébként találó név volt, mert egy olyan mitológiai lény neve, amelyik mindig megújodik, feltámad poraiból. Ugye nálunk is elmentek Kovács Feriék, Csontos Tamásék. A Bárány fivérek is továbbálltak, mert a rendőrségnél dolgozott Zoltán, így ott is alakult egy klub. Csak aztán megváltoztak náluk a viszonyok és visszajöttek hozzánk. Szóval ezért lett a klub neve Főnix, mert mindig talpra álltunk.

Abe mester akkor kezdte el saját klubját mikor visszajött Budapestre Veszprémből. Itt is maradt aztán, megházasodott, elvette Sipos Arankát a későbbi női válogatott egyik legeredményesebb tagját.

Aranka története is érdekes. Zsolt fiam elment Japánba dolgozni, mert úgy volt, hogy egy éttermet csinálnak, ahol majd magyar ételeket fognak kínálni és oda toboroztak személyzetet. Aranka abban a csapatba volt, lehetek vagy nyolcan-tízen. Úgy volt, hogy Zsolt lesz a főnök, de aztán egy japán palit tettek a tetejükre, úgyhogy legalább két hónapig dolgoztak az éttermen, hogy egyáltalán egy gulyáslevest lehessen főzni. Két évig ők ott dolgoztak, míg vége nem lett a cégnek. Aranka már kint elkezdett érdeklődni a kendo után, aztán mikor hazajöttek, ő folytatta. Nagyon rendes lány Aranka, meg kell őt becsülnünk.

Lassan megérkeztek az első sikeres eredmények is.

Igen, én közben próbáltam rábeszélni Yamaji mestert, hogy a nőket kellene támogatni, menedzselni, mert több a lehetőség, hiszen kisebb létszám-ban vannak. Na, aztán Németh Andrea 92-ben ezüstérmet szerzett Barcelonában az Európa Bajnokságon és akkor tényleg rájöttek, hogy valakinek menedzselni kellene komolyabban a nőket. Jöttek is az eredmények. Egy évvel később Finnországban Andrea ismét ezüstérmet szerzett, majd 1994-ben a Párizsi Világbajnokságon Goodwill kategóriában lettek csapatban

másodikak Sipos Arankával és Bozzay Szilviával. Akkor aztán mindjárt meg lett becsülve a női szakasz. Mert igazából egy ez férfi sport volt, tudod? A nők azok... hátul a konyhában. Ez aztán gyorsan meg is változott.

Ha jól számolom a kezdetektől gyakorlatilag tíz év telt el, és 1996-ban Magyarország Európa Bajnokságot rendezett Miskolcon.

Igen, akkor már Kádár Miklós volt az elnök és valamelyik Európa Bajnokságon elvállalták, hogy mi is EB-t fogunk rendezni. Izgalmasan alakult ez is, mert egy vasunk nem volt, állami támogatás nulla. Most már azért valamicske van. Úgyhogy addig szervezkedtünk, míg Kádár Miklós vezényletével összejött az egész, és mondhatom, nagyon jól sikerült. De hát ez a mostani hazai szervezésű bajnokság is remekül sikerült Debrecenben, sokan voltak és színvonalas, precíz volt a szervezés végig.

1996-ban Miskolcon megszületett az első aranyérmünk, Király Norbert junior kategóriában első helyen végzett. Ez már jelentős siker volt. Onnantól kezdve az eredmények tekintetében is kezdtünk fejlődni.

És hát itt el kell mondani, hogy minket a japánok azért kedvelnek, vagy szeretnek, mert a japán mentalitást próbáljuk vinni tovább. Ez nem ilyen hókusz-pókusz nálunk, hanem komolyan vesszük és komolyan csináljuk a kendót.

Kinek vagy minek köszönhető ez?

Azt hiszem, első sorban magunknak köszönhetjük, mert elfogadtuk, hogy ezt kellene csinálni, követni a japán utat. Meg Abe mesternek, mert ő nem engedte, hogy szétváljanak az utak, egységesen működik az egész.

Már nagyon régóta, a kezdetektől követi a magyar kendo élet fejlődését. Hogy látja ezt a fejlődést a minőség és a versenyeredmények tekintetében?

Nagyon fontos a versenyeredmény, hiszen kifelé az mutat valamit a munkánkról. De tulajdonképpen a belső fejlődés a lényegesebb, meghatározóbb. És amit az előbb említettem, ezt a japán típusú mentalitást, ennek a követését tartom a legfontosabbnak. Ha ez folyamatos, ha ez megy tovább, nincs széthúzás, hanem összetartás van, akkor még tovább fogunk tudni fejlődni. Itt nem csak a tekintélytiszteletről van szó, hanem ha valamit elhatározunk, akkor mindenki mellé áll, nem beszél félre, hogy inkább mégse, meg máshogy kellene... Egységesnek kell maradnia, egységesnek kell maradnunk, itt ez lenne a lényeg. Európában is van már nevünk. Nagyon komolyan számolnak velünk. És azt hiszem ez nagyban köszönhető Győrzámolynak. Igen, sok minden köszönhető nekik és az elért eredményeiknek. Figyeld csak meg, van 4-5 olyan gyerek, akik folyamatosan ott vannak az élmezőnyben. Dubi Sándor, Dubi Attila, Babos Gábor, Király Norbert. Vagy ott van Erdélyi Gábor felesége, Király Barbara. Négyyszer verte végig Európát. Neki is, csak úgy, mint Németh Andreának az volt a szerencséje, hogy fiúkkal edzett. Mindig a fiúkkal edzettek és egy olyan férfias mentalitást tudtak belevinni a kendójukba, amivel kiemelkedtek a többi versenyző közül. Erőszakosabbak, keményebbek voltak. Nem ijedtek meg, nem féltek. Nem lehetett meghátrálni.

Most már azért ritkábban tudok versenyekre járni és követni egyes versenyzők fejlődését, de érdeklőm. Az Egyéni Bajnokságon (2010-es OB - a szerk.) is jönnek oda hozzám, aztán mondják erre a szegedi srácra, ez a mi kincsünk, a Tóth Balázs. Ugye ő is egészen kicsi volt, mikor elkezdte.

Szóval megmaradnak a fiatalok és most már lassan az unokák lesznek, akik csinálhatják, folytathatják. De azért az a lényeg, hogy az öregek ne hagyják abba.

Ezzel kapcsolatban eszembe jut egy fontos dolog. A kitamotoi tábor után jött hozzánk Akira mester, Kubo Akira. Elvitte Zsoltot egy évre Japánba, nála lakott a dojoban, Tokióban. Vitte egyik helyről a másikra. A lényeg a lényeg, kimentem meglátogatni őket és elmentem Zsolt iaido vizsgájára, első danra ment akkor. Voltak vagy százhuszan a vizsgázók. És abból a százhusz jelentkezőből, mondjuk harmincan-negyvenen 60 felettiek, akik még csak első danra jelentkeztek. Tehát öreg korokra hajlandók ezek a japán emberek fejleszteni magukat és ezzel komolyan foglalkozni.

Nálunk mindenki minél hamarabb akarja megszerezni az első eredményt, az első fokozatot. Azonnal. Aztán az első lépcsőfok után minél gyorsabban akarnak a másodikra lépni. Nem tudom, hogy jó-e ez a nagy sietség. Szóval ezt a japán mentalitást kellene követnünk itt is talán.

Nekem első danom van. Én el tudtam volna jutni harmadik, negyedik danig talán. De rosszkodik a szívem, nem tudtam már a technikákat úgy megcsinálni, úgyhogy rájöttem, hogy ez nem fog nekem már menni. De azért 70 éves koromig csináltam.

A Szövetség munkáját, fejlődését, miként látja jelenleg?

Nincs már akkora rálátásom, mint régen, de azt nagyon jól látom, hogy megy a dolog. Vannak most is lelkes emberek, akik viszik tovább az ügyeket. Nyilván lehetnek olyan vélemények, amik nem egyeznek, de ezeket össze kell hangolni. Nagyon örülök neki, hogy megy a dolog. Abe mesternek ebben nagyon fontos szerepe van. Úgy látom, hogy a válogatott és az utánpótlás kinevelésében, fejlesztésében is nagy felelősséget vállalnak Erdélyi Gáborral, jól tudnak együtt dolgozni. Lehet, hogy más ebben a helyzetben önfejűbb lenne és nehezebb lenne együttműködni. De az lenne a baj, ha nem vinnék végig az ötleteiket. Meg kell győződni arról, hogy amit elképzelték, helyes volt e

vagy sem. Ehhez idő kell. Ha nem volt helyes, akkor lehet változtatni. De nem lehet ezt rövid idő alatt, mondjuk egy-két év alatt felépíteni. Ki kell tartani az elvek mellett. Lehet az rossz, de akkor meg kell győződnöm róla, hogy ez rossz volt. Lehetőségem van rajta változtatni. De kell időt hagynunk magunknak, hogy rájövünk, valami nem működik jól. Ez nem megy egyik napról a másikra. Persze ez érvényes a Szövetség működésére is. Időt kell hagynunk a dolgokra és ki kell mellette állni.

És azt be kell látnunk, hogy ebben nincs üzlet. A karatéban például van üzlet, de a kendóban nincs. Itt mindenki önként, magától csinálja, amit csinál, egy fitying nélkül. De visszagondolva talán szerencsés is volt, hogy nem kaptunk annak idején állami támogatást, mert így csak magunkra számíthattunk.

A kendónak a harcművészetek között is van rangja. Nem csak Japánban és a világban, hanem itthon, Magyarországon is. Belátja mindenki, hogy a széthúzás, ami máshol jellemző, nem az igazi. Nálunk ilyen nincs. Továbbra is össze kell tartani. És folytatni az utat.

Bánáti Zsombor

Vadadi Kornél önéletrajza

Vadadi Kornél 1927. december 04-én született Budapesten. 1946-ban érettségizett a budapesti Berzsényi Dániel Gimnáziumban. Egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészkarán kezdte, majd az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Természettudományi karán fejezte be, ahol 1952-ben kémia-biológia szakos tanári oklevelet szerzett.

1952-1954 között egyetemi tanársegédként az ELTE TTK Biokémiai Osztályán dolgozott.

1954-62 között az ELIDA szappangyárban laboratóriumi fővegyészként tevékenykedett, onnan 1963-ban az Országos Tervhivatal Élelmiszeripari Főosztályára került, ahol 1968-ig mint főelőadó dolgozott.

1968-tól nyugdíjba meneteléig, 1988-ig az Országos Élelmiszer-ellenőrző Intézetben felügyelő főmérnöki beosztásban végezte munkáját.

Sporttevékenysége 1953-ban kezdődött, az Újpesti Dózsa Sportegyesület Cselgáncs Szakosztályában kezdett sportolni. Aktív sportolást 1958-ban társadalmi tevékenységre váltotta, amikor is a Budapesti Cselgáncs Szövetség elnökségi tagjaként 15 éven keresztül, annak több bizottságában vállalt szerepet. Többek között a Cselgáncs Szövetség főtítkáraként is tevékenykedett. Cselgáncs oktatói és országos bírói minősítést szerzett. Pályafutása során jelentős érdemei voltak a bírók képzésében, oktatásában is.

A Kendo sportot 1983-ban kezdte, annak magyarországi meghonosítása, bevezetése idején. Alapító tagja a Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetségnek, korábbi nevén Magyar Kendo Egyesülésnek, melynek 10 éven keresztül, 1994-ig volt elnöke.

70 éves kora után a kendo sportban való aktív működéstől visszavonult, azóta a kyudo sporttal foglalkozik.

1998-ban a Magyar Kendo Szövetség Örökös Tiszteletbeli Elnökének választották.

Tagja a Harci Művészetek Budapesti Szövetség Elnökségének. A Magyar-Japán Baráti Társaság vezetőségi Tagjaként gazdasági titkár minőségben tevékenykedik.

Judóban 4. dan fokozatot, Kendóban 1. dan fokozatot szerzett.

2004-ben őfelsége a Japán Császár a Felkelőnap Rendje Ezüst és Arany Sugarakkal rendjét adományozta neki a budo és a japán kultúra magyarországi terjesztéséért.

Kendo ruházat

Általános tudnivalók a Kenshiről (Kendo-gi, Hakama)

A japán vívás évszázadokon át tartó fejlődésével együtt a kendóban használatos védőfelszerelés és az eszközök is módosultak. A polgárháborúkkal tarkított japán történelemben a harcosok számára a fő cél az volt, hogy békeidőszakban is teljes biztonsággal gyakorolhassák a vívást.

A kendo felszerelés tehát a kendót gyakorló legfontosabb eszköze legyen szó a bambusz kardról (shinai), vagy a páncélzatról (bogu). A kendokának, ezért tisztelettel és odafigyeléssel kell viselnie, gondoznia ruházatát, felszerelését.

Ebben a cikksorozatban a kendo felszerelés egyes részeinek kialakítását és szakszerű használatát kívánjuk bemutatni, valamint tippeket adunk arra, milyen módszerekkel lehet az intenzív igénybevétel mellett a felszerelést ápolni és megővni.

A kendóban a tradicionális ruhák használata terjedt el. A japán történelemben a harcosok ruházatában a hatékony használat, kényelmes viselet és az elegancia volt a fő vezérelv.

A ma használatos kendo ruházat célja ugyan az, mint a szamurájok páncél alatt viselt alsóruházatának - erősnek kell lennie, de ugyanakkor nem akadályozhatja a mozgást. A korai páncélzatok, melyek az évszázadok során sokat változtak, eleinte kevésbé megmunkált vaslemezekből álltak, melyeket bőrből készült szalagokkal illesztettek össze. Ezért a páncél alatt elengedhetetlen volt

egy olyan ruházat, ami védi a harcos testét a vaslemezekből készült rusztikus páncélzattól.

A szamurájok békeidőben is nagy gondot fordítottak a rendezett megjelenésre, ezáltal is sugározva az eleganciát és a magabiztosságot. Ez a ruházat nem sokat változott az évszázadok alatt. A felsőruházat egyik alapvető viselete a bő ujjú kimono volt, amely jóval túlnyúlt a térden. Esetenként egy hasonló formájú alsóruha fölé húzták, amely nyaknál tűnt elő és övvel rögzítették a deréknál. Talán ez a ruhadarab hasonlított leginkább a kendóban ma is használatos viseletre.

A kimonóhoz többnyire hakamát hordtak, ami egyfajta szoknyanadrágként is felfogható, hiszen bő szára elsőre olyan benyomást kelt, mintha viselője szoknyát hordana. A bokáig érő hakama merevített szárú, alacsony lépésű ruhadarab volt, oldalán nagy kivágásokkal. Csípőmagasságban övvel kötötték meg, mely a nadrág első és hátsó részén helyezkedett el.

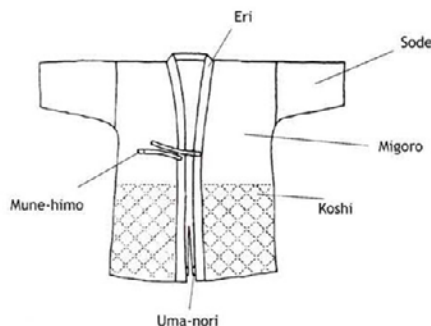
A modern kendóban felső ruházként a kendo-gi-t, alsó ruházként a hakamát használjuk. A ruházat mindamellett, hogy nagyban hasonlít a japán történelemben megjelenő tradicionális viseltre, hasznos funkciót tölt be. Egyrészt fontos a nedvszívó képessége, más-

részt tompítja a páncélról lecsúszó vágásokat. A kendo ruházat színe többnyire sötétkék (indigókék), vagy fehér. A gyermekek általában fehér, fekete cikk-cakk mintával ellátott kendo-git viselnek és kék hakamát.

Kendo-gi

A kendo-git úgy tervezték, hogy alá semmilyen ruhaneműt ne vegyünk fel és olyan anyagból készül, ami felszívja a verejtéket. Többféle anyagú és anyagvastagságú lehet a kendo-gi. Minél vastagabb materiából készül annál erősebb, ellenállóbb és jobban szívja a nedvességet. A gi ujjának minden esetben a könyök alatt, körülbelül a kotéig kell érnie, teljesen takarva a könyököt.

A kendo-gi hossza optimálisan a combközépig ér, de mindenképp takarnia kell a hakama alatt viselt alsóneműt.

A Kendo-gi részei

Hakama

A hakama egy bő nadrág, melyet elől és hátul övvel kötöttek meg a derékon és a hivatalos vagy ünnepélyes japán stílusú ruházat részeként a kimono alatt viselték a samurájok. A férfi hakmák az idők során sok változáson mentek keresztül: a szár kibővült, redők kerültek a csípő részre, összekötő zsinór került a szegélyre a bokánál. A kendóban használatos hakama a késő 17. században vált népszerűvé, mely a lovaglást is

lehetővé tette.

A hakamán elől öt, a hátsó részen egy redő található. Az első öt redő a konfuciánus erényeket szimbolizálja. Ezek számos módon értelmezhetőek. Lehetnek az úr és az alattvaló, szülő és gyermek, férj és feleség, fiatal és öreg valamint a barátok közötti viszonyrendszer szimbólumai.

Jin: irgalom.

Gi: igazságosság.

Rei: udvariasság és etikett.

Chi: bölcsesség, intelligencia.

Shin: őszinteség.

A hakama hátulján egy redő található, ami az egység eszményét jelképezi - egyedül lenni a megoldásnál, az ember ne legyen két elmében egyszerre.

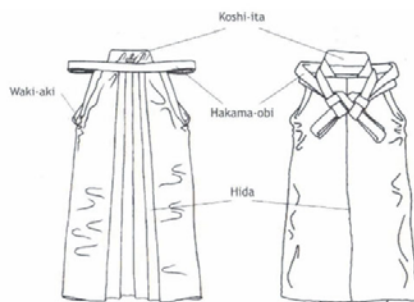
Ezeket a szimbólumokat szem előtt kell tartani a hakama rendezésénél, a redők hajtogatása, megtartása során.

A hakama egyaránt készül pamutból vagy a dakron nevű, speciális anyagból, ami egy vastagabb, sűrűbben szőtt vászon anyag. A hakama anyagának minőségét a szövés sűrűsége, illetve a ruházat súlyának alapján lehet legjobban megállapítani. Fontos figyelembe venni, hogy a pamutból készült hakama mosás után gyakran veszít tartásából és hosszából, könnyebben is gyűrődik, ezáltal a hakama éleit is nehezebb egyenesen tartani. A dacron hakama azonban mosás után sem veszít méretéből és formáját is jobban tartja. Az ideális méretű hakamának minden esetben takarnia kell a kendőka bokáját. Elöl a lábfejig érjen, a hátsó részén kicsit feljebb az achilles-ín aljáig, szabadon hagyva a sarkat. Amennyiben túl hosszú a hakama, könnyebben lép rá viselője és ez zavarja a mozgást.

Mivel a hakama takarja a lábat, fontos funkciója van a kendóban,

mert a kendoka mozgása kevésbé kiszámíthatóvá válik. Hagyományos nadrág viselésekor ellenfelünk könnyebben megfigyelhetné lábmozgásunkat, amivel a távolság észrevétlen csökkentése nehezebbé válna. A bőszárú hakamában a láb-munka kivitelezése egyszerűbb, nem zavar a térdhajlításban, térdnyújtásban. Ugyanakkor a kezdő gyakorlók esetében szerencsésebb a hagyományos nadrág viselése, hiszen így a lábmozgás jobban szemmel követhető és korrigálható a tanulónak és a mesternek egyaránt.

A hakama nem csak a mozgásban, hanem az egyenes testtartásban is nagy segítséget nyújt. A ruha a derékrészen két vastag övvel van körülkötvé, ami megtámasztja a derekat, így könnyebb csípőből indítani a mozgásokat. A hakama hátsó részén a derék részénél egy keményített merevítő is található, a koshi-ita, melynek segítségével könnyebb az egyenes testtartást felvenni és azt intenzív mozgás esetén is szabályosan megtartani. A koshi-ita mérete eltérő a gyermek, női, illetve férfi hakamákon.

A Hakama részei

A hakama további hasznos tulajdonága, hogy egyfajta hővédelemmel is szolgál, mivel alul bő és levegős, azonban felül zárt, így a test által termelt hőt megőrzi.

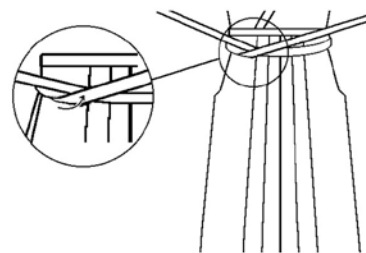
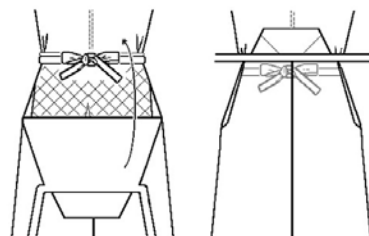
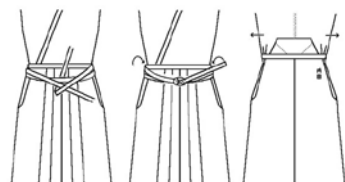
A ruházat felvétele

A kendo-gi magunkra öltése után először a derék magasságában

található szalagokat kell megkötni, amik a ruha belső felén találhatók. Ezután a mellkas magasságában lévő szalagokat kell rögzíteni úgy, hogy a masnira kötött szalagok vízszintesen álljanak:

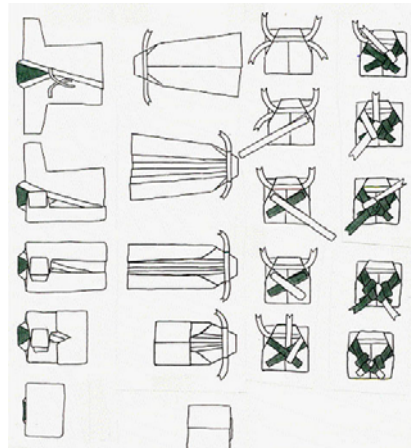

A hakama felvételekor először az első részén található övet kell derékmagasságban megkötni. Két-szer tekerjük körbe a derékon, majd hátul masnira kötjük. Ennek a masninak szintén vízszintesen kell elhelyezkednie. Ezután a koshi-ita részt kell eligazítani, hogy a deréknál kicsit magasabban helyezkedjen el, így rögzítve tartásunkat, majd a hakama hátsó részén található övet kötjük meg kétszer elől. Ezt ábrázolják az alábbi rajzok:

Az övek megkötésénél figyeljünk arra, hogy a kötés, illetve a csomó mindig középen legyen. A hakama felvétele után ügyelni kell arra, hogy a kendo-gi ne legyen gyűrött, ezért a gi hátsó részét függőleges irányba kell meghúzni, ezáltal kisimul. Soha ne feledjük, hogy a rendetlenül felvett ruházat a testtartásra is kihat és rossz benyomást kelt. Nem szabad annak az alapszabálynak ellentmondani, hogy kendót tanulni kizárólag megfelelő megjelenésben lehetséges.

Mindig tiszta és rendes felszerelésben gyakoroljunk. A koszos, foltozott, lyukas ruha a kendős szégyene.

A kendo-gi és a Hakama hajtogatását ábrázoló grafika

A Kendo-gi és Hakama tisztántartása

Sokan úgy vélik, hogy a kendo-gi és hakama olyan anyagból készül, ami mosásnál, meleg víz hatására összemegy, zsugorodik. Ez nem teljesen igaz. A pamut ruházat a gyártási folyamat során jelentősen kinyúlik. Miután a ruha elkészült, a pamut fokozatosan összehúzódik eredeti méretére. Ezt a folyamatot gyorsítja fel az áztatás, például mosáson keresztül. A hakama leginkább az első mosás során zsugorodhat, de bizonyos fokig még a második mosás után is veszíthet eredeti méretéből,

ezért külön figyelmet kell fordítanunk arra, hogy ne forró vízben mosunk, vagy áztassuk a ruházatot.

Az indigóval festett kendo-git először ki kell fordítani és kézzel kell mosni. Az indigóval festett hakamát a kendo-gihez hasonlóan kell tisztítani, azonban az áztatásnál érdemes összehajtván vízbe helyezni, hogy a hakama megtartsa redőit. A kendo ruházatot ne mossuk együtt egyéb ruhával, hiszen az indigóval átitatott anyag akár többszöri mosás után is színt eresztethet. Tartózkodjunk a mosógép, illetve szárító program használatától.

A kendo ruházat mosásakor csak kevés mennyiségű mosószer, vagy öblítő adagolása ajánlott.

A mosás után a ruhát lehetőleg minél előbb terítsük ki száradni. A hakama szárításánál ügyeljünk, hogy a ruha redői egyenesen álljanak.

A fentiekből kiindulva nem ajánlott a kendo ruházat minden használat utáni mosása, hiszen veszíthet tartásából és színéből. Ezért javasolt minden használat után, lehetőleg egy jól szellőző helyen szárítani a ruhát.

Edzés, illetve használat utána a ruházatot mindig megfelelően hajtsuk össze és úgy helyezzük el a bogu-táskába.

Ezt szem előtt tartva mindig rendkívül fontos ruházatunk rendezett viselete és tisztántartása.

Bánáti Zsombor

Felhasznált irodalom:

All Japan Kendo Federation: Looking After Your Kendo Equipment
Erdélyi Gábor: Kendo A japán vívás – szerzői kiadás, 2009. Győr
Yasuji Isniwata: Kendo Equipment Manual

A kendo-gi és hakama méretezése

Magasság	Kendo-Gi méret	pamut Hakama		dacron Hakama	
		férfi	női	férfi	női
105 cm	XS (#00)	16	16		
110 cm	XS (#00)	16	16		
115 cm	XS (#00)	17	17		
120 cm	S (#0.SS)	18	18	16	16
125 cm	S (#0.SS)	19	19	17	17
130 cm	S (#0.SS)	20	20	18	18
135 cm	M (1#1.S)	21	21	19	19
140 cm	M (1#1.S)	21	22	20	20
145 cm	M (1#1.S)	22	23	21	21
150 cm	L (#2.M)	22	24	21	22
155 cm	L (#2.M)	23	25	22	23
160 cm	L (#2.M)	24	26	23	24
165 cm	XL (#3.L)	25	27	24	25
170 cm	XL (#3.L)	26	28	25	26
175 cm	XXL (#4.LL)	27	29	26	27
180 cm	XXL (#4.LL)	28		27	

Indigó (Ai)

Az 'Ai' egy kék folyadék, melyet az indigó növényből nyernek és már az ókorban is festésre használtak. A Japánban leggyakrabban használt változat a tadeai (*Polygonum tinctorium* Lour), mely az Indokínai félszigetről származik. A legkorábbi példát a japán indigó-festett anyagra a Nara templomban őrzik Horyujiban, 620-ból. Indigó-festett anyagot csak az arisztokrácia használt a Nara korszakban (710- 794), de a köznép számára is elérhetővé vált a tartályfestés által, különösen az Edo korszakban a pamut elterjedésével. Az indigó rendkívül gyors festék, különösen világos felületen és vízben. Megismételt mártogatással és oxigénezéssel a kék szín számos mély árnyalatát elérheti. A különböző színek előállítására vonatkozó receptek az Engi Shikiben (972) találhatóak. A festés az anyag erősítését és a rovarok elriasztását is szolgálja.

Az indigó készítés legkorábbi módszere alapján a tadeai leveleit össze kell zúzni és a benne lévő folyadékot ki kell préselni vízben. Így fakó kék színt lehet elérni. A kék festék a levelek erjesztése során keletkezik, általában marószódával vagy szódium hydroszulfittal. Az erjedő növényből kiváló pasztát masszává tömörítik és finomra őrlik. A kék festék az anyag fénnel való érintkezése során alakul ki. Az indigó festék az indican származéka, mely természetes alapanyaga számos Indigofera fajnak. Az indigant enzimatikusan alakítják át indigotinná. A színtartó festéket különböző pácokkal és egyéb növényi anyagokkal keverik össze és így érik el az árnyalatok sokféleségét.

Interjú Dubi Sándorral

2010 szeptemberében az a megtiszteltetés érte a Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetséget, hogy egy magyar kendős is meghívást kapott a pekingi Sportaccord Combat Games nevű rendezvényre. Hazánkat Dubi Sándor a Magyar Férfi Kendo Válogatott 5. danos csapatkapitánya képviselte, aki a rendezvényen a világ legjobb vívóival találkozhatott. A Szigetközi Junior Kendo Klub versenyzőjével a kínai esemény kapcsán beszélgettünk, de szóba került eddigi pályafutása, illetve a válogatott jelenlegi szereplése is.

(Megjegyzés: a beszélgetés 2011 januárjában készült, ezért jelen interjúban nem térhettünk ki a 2011-es EB értékelésére.)

Mit takar a Combat Games című rendezvény?

A Sportaccord Combat Games magyarul Harcművészetek Világjátékát jelenti. Ez egy nagyon jól megszervezett rendezvény volt, ami különbözött minden eddigi kendo versenytől, amin eddig részt vettem. Az esemény célja az volt, hogy bemutatókkal és kulturális programokkal egybekötött verseny keretében ismertesse meg a nagyközönséggel a különböző olimpiai és nem-olimpiai küzdősportokat és harcművészeti ágakat. A versenyen 13 különböző sportág 80-80 legrangosabb képviselője vett részt a világ minden tájáról. Magyarországról 14 sportoló indult Pekingbe, közülük én voltam az egyedüli kendős.

Milyen volt a hangulat, mekkora közönség előtt zajlott a verseny?

Erre céloztam az előző kérdésnél - nagyon más volt ez a rendezvény, mint az eddig tapasztalt kendo versenyek. A szervezés és a lebonyolítás is rendkívül profi volt. Például a bevonulás úgy történt, hogy egy hostess után kellett bemenni a pályára, aki egy táblát magasra tartva vezette be a versenyzőket. A táblán a versenyző országa szerepelt. Ezen felül a csarnok két végében hatalmas kivetítők voltak, amin a vívó felek neve, fényképe, országa és életkora szerepelt. Ez elég érdekes érzés volt. A men-t a pálya mellett kellett felvenni, és utána kezdődött a vívás. A pálya körül plazma tv-k voltak elhelyezve a közönség számára, azokon jelölték az ipponokat, hogy ki mit vágott és a végén kiírták a nyertest, majd közölték a következő vívókat. A hangulat végig nagyszerű volt. A közönség száma is több volt mint a megszokott, kb. 7-800 ember követte folyamatosan a versenyt.

Milyenek voltak a vívók és saját küzdelmeid? Az európai versenyzők hogy teljesítettek?

Nagyon sok érdekes vívást láttam, sok tapasztalatot szereztem. Az európai vívók közül a francia Blanchard jutott az első 8 közé. Ő ugyanattól a

koreai versenyzőtől kapott ki 2-0-ra, akitől én is kaptam. Ezen kívül a német Lehmann volt, aki jól teljesített szerintem. Az olasz Európa-bajnok Mandia kiesett az első meccsen, csakúgy, mint a finn Markus Frey és a belga Wesley Haeke is. Nőknél az olasz Miri al Livolsit emelném ki, aki a Kelet-Nyugat versenyben két ipponnal megverte amerikai ellenfelét. Szép teljesítmény.

Én először az egyetlen kínai versenyzővel vívtam, akit sikerült egy kote vágással legyőznöm. Mit ne mondjak, nem én lettem a pekingi közönség kedvence ezek után... A következő meccsen viszont kaptam 1-0-ra attól a koreai fiútól, aki végül harmadik lett. Nagyon jó vívás volt, sajnos egy kote vágás után zahnsin közben kaptam egy ment. A végén megdicsért az EKF vezetősége, hogy erős kendót mutattam.

Volt e valami érdekes sztori, meglepő esemény?

Számomra nagy kérdés volt a verseny előtt, hogy akikkel Európán belül rivalizálunk, Pekingben milyen kapcsolatban leszünk majd egymással. A nemzetközi versenyeken persze ugyan úgy tiszteljük az ellenfelet, de nem mindenkiel vagyunk olyan viszonyban, hogy mondjuk az barátinak mondható legyen.

Most azonban nagyon pozitív élményeket éltem meg ezzel kapcsolatban. Az európai versenyzők ezen az eseményen úgy viselkedtek mintha egy csapat lennének és mindenki ugyan onnan jött volna. Így is volt, mind európaiak voltunk. Most nem csak az országot képviselted, hanem Európát. Mindenhova együtt mentünk, segítettük, biztattuk egymást. Jókat beszélgettünk, rengeteget nevettünk.

Sokat megtudtam róluk, és nagyon jól éreztem magam. Örülök, hogy ott lehettem ezen a tornán, és kíváncsi vagyok minden kendós társamnak, hogy átélhesse egyszer ezt az élményt, amit én 2010-ben Pekingben tapasztaltam.

Egy kicsit beszéljünk rólad. Egész fiatalon, gyerekfejjel kezdted a kendót. Hogy ismerkedtél meg a japán vívással?

7 éves koromban kezdtem el kendózni J. Varga Attila keze alatt. Édesapám munkatársa volt, így apu vitt el az első edzésre. Attila bácsi nagyon nagy higgadsággal és szakértelemmel tanította meg nekünk a kendo alapjait, a technikákat, a gondolkodást, a koncentrációt. Nagyon sokat köszönhetek neki, mint mindenki, aki a Szigetközi Junior Kendo Klub tagja. Az első emlék, ami eszembe jut, az, amikor először vihettem haza shinait és a következő edzésig nálam lehetett. Azzal aludtam. Akkor még nem volt mindenkinek saját shinaija, páncélja. Volt 4-5 darab kard és azért versenyeztünk minden edzésen. A másik, ami eszembe jut mindig, az edzések hangulata. Rend volt és fegyelem, ami egy kisgyereknek nem a legkedvezőbb közeg, de mégis imádtam edzésre járni, mert Attila bácsi tudta hogyan kell olyan edzést tar-

tani, hogy játszva tanuljunk.

Az iskolában a kendo mellett minden sportág érdekelt. Fociztam, kosaraztam, futottam, mindent csináltam, amire lehetőség volt. Ebből később a foci maradt meg. 8 évig játszottam a zámolyi csapatban. Ma már csak kendózom.

Ha már szóba került klubod, a Szigetközi Junior Kendo Klub, hogy látod, mi a titka a csapat sikerének? Gondolok itt a folyamatos jó versenyeredményekre, illetve arra, hogy a válogatott keret gerincét hosszú évek óta SZJKK-s versenyzők alkotják.

Elsősorban a kemény edzések, és az, hogy nagyon összetartó kis gárdát alkotunk. Folyamatosan tudjuk egymásnak biztosítani a jó minőségű edzéseket, és biztatjuk egymást. Nem csak kendo edzéseken találkozunk, számíthatunk egymásra a civil életben is.

Egyszóval szerintem az összetartás az, ami erőssé tesz bennünket.

Hogy látod, mik voltak eddigi pályafutásod csúcspontjai?

Első helyen mindenképp a 2008-as Helsinki Európa Bajnokságon aratott győzelmem található. Nagyon jó érzés volt nyerni, hallgatni a Himnuszt, fogadni a gratulációkat. Igazából ez szavakkal nem írható le.

Aztán a másik nagyon szép emlék a 2002-es csapat EB győzelem. Csapatban egészen más nyerni, mint egyéniben, nagyon remélem, hogy ezt a mostani válogatott is hamarosan megtapasztalhatja. Ezen kívül persze minden győzelem, helyezés szép emlék.

(2011 tavaszán a Lengyelországban megrendezett Kendo Europa Bajnokságon Dubi Sándor megszerezte egyéni kategóriában második aranyérmét és a férfi csapattal is első helyen végzett – szerk.)

Voltak e olyan pillanatok, mikor azt gondoltad, hogy elég, túl sok energiát vesz el a kendo az életedből?

Igen. Nagyon sok mélypont van. Többnyire fáradtságból adódóan év vége felé, amikor a felkészülésben az erőnléti szakasz végére érünk. Ilyenkor az ember kicsit belefásul, és nehezebben, vagy nem olyan jókedvűen megy edzeni. És persze vannak olyan dolgok, igazságtalanságok, amik nagyon el tudják venni az ember kedvét a versenyzéstől. De ezeken túl kell lépni és ez az, ami szerintem nagyon nehéz dolog.

Mi az, ami motivál a sportban?

Egyelőre az eredmények, a jó versenykendő és az, hogy minél jobb szintre tudjak jutni. El tudjam érni azokat a célokat, amiket kitűzök magam elé. Emellett pedig az, hogy olyan kapitány legyek, aki kapocs a csapat és az edzők, valamint vezetés között. Úgy gondolom, hogy jó úton haladok ezzel

kapcsolatban, de még vannak terveim, elképzeléseim, amik a csapat érdekeit szolgálják. Jó csapatkapitány akarok lenni, akihez nem csak a kendóval kapcsolatban fordulhatnak a csapattagok. Később pedig gyerekeket szeretnék tanítani.

Második éve Te vagy a férfi válogatott kapitánya, és ha jól láttam az EB-n, a válogatott edzéseken, versenyeken igyekszel összefogni a junior és a női válogatottat is. Így van ez? Mekkora a felelősséged kapitányként?

Igen. A felelősséggel kapcsolatban csak azt tudom mondani, hogy meglehetősen nagy. Rajtam áll, hogy milyen a csapaton belüli hangulat, összetartás, fegyelem. És ezek a dolgok határozzák meg, hogy az adott napon milyen teljesítményt tudunk nyújtani. Hiába edzettünk hónapokon keresztül, ha a verseny napján stresszelünk, vagy rossz hangulatban va-gyunk, túlziguljuk vagy nem a feladatra koncentrálnunk. Ezeket próbálom elkerülni. A legnehezebb feladat az, hogy megtaláljam a jó hangulat és a fegyelem közötti harmóniát. Egyszerre nem lehet nevetgélni is és komolyan edzeni, készülni. Sajnos ez még sokaknak nem megy a csapatban, de igyekszem megtanítani nekik hogy mikor hogyan kell viselkedni. Tudom, sokszor kemény vagyok, de ez hozzá tartozik.

Hogy látod belülről a csapat munkáját? Milyen az összetartás?

Nagyon büszke vagyok a csapatra, azért amit a debreceni EB-n mutattak. Ott igazi csapat voltunk, jó volt az összetartás, a hangulat, bíztattuk, segítettük egymást. Úgy gondolom, hogy amióta én válogatott vagyok, soha nem volt ilyen csapatszellem korábban. És ezt nem azért mondom, mert én vagyok a kapitány, vagy mert én értem ezt el. Nem. A csapat érte el, és köszönöm nekik.

Fiatalok még, és örülök, hogy sokaknak ez volt az első Európa Bajnoksága, mert így megismerték, hogy milyen a jó csapatszellem és ezt mindig fent kell tartani. Nagyon fontos dolog, és szerintem ez hiányzott korábban a magyar válogatottból. Most jó úton haladunk.

Hogy értékeled az utánpótlás munkáját a válogató versenyen, és az első Országos Junior Bajnokságon?

Nagyon örülök, hogy a Magyar Kendo Szövetség eljutott arra a szintre, hogy olyan utánpótlás állománnyal rendelkezik, akiknek külön Országos Bajnokságot lehet rendezni. Ez mutatja a fejlődést és azt, hogy van jövője a kendónak Magyarországon.

Nagyon sok jó vívást láthattunk az OJB-n, sok tehetséges fiatal mutatta meg, hogy mire is képes. Sok kitartást és szorgalmat kívánok nekik!

A nemzetközi világversenyeken több nagynevű vívóval kerültél szembe, mint például Ando Kaigo, Harada Satoru, akik történetesen japán bajnokok, de említhetnénk Christopher Yangot is, az amerikai csapat kapitányát. Milyen volt ezekkel a híres sportolókkal versenyen vívni?

Igen, ezekkel a vívókkal nagyon nagy élmény volt szembe kerülni. Az első volt a sorban Kaigo Ando. Nagy meglepetésre, döntetlenre álltunk a rendes mérkőzésidő lejártával.

Hosszabbításban kaptam ki egy hiki menettel. Nagyon kimerítő volt, olyan érzés mintha egyszerre több emberrel kellene vívnod. Nagyon megterhelő fizikailag és mentálisan.

Haradánál feltűnően érezhető volt a lábmunka gyorsasága. Nála ezt tudom kiemelni, iszonyú gyorsan tud ritmust váltani bármilyen irányba. Yang is nagyon erős vívó, de nála nem éreztem azt a nagy energia szükségletet, amit előtte. Persze ez csak stratégia. Nagyon rutinos versenyző, ő nem csak nyomással tud nyerni. Rendkívül jól elemzi, és veszi észre az ellenfelek gyengéit. Amikor verse-

nyek előtt me tudtam, hogy velük kell vívnom, vegyes érzelmeim voltak. Ma már örülök, hogy ilyen tapasztalatban lehetett részem, úgy érzem ezek a vívások sokat segítettek a fejlődésemben.

Visszatérve egy utolsó kérdés erejéig a Combat Gamesra, volt egy érdekes kategória, a Special Women/Men kategória, amiben magas danos mesterek indulhattak. Miben különbözött az itt mutatott vívás a verseny kendótól?

A különbség a verseny kendo és a magas danos vívások között sok mindenben megmutatkozik, megmutatkozhat. Nincs benne annyi trükk, csel, felesleges mozgás. Ez a kendo már sokkal letisztultabb és nemesebb. Az, hogy hogyan használják az energiát, nagyban különbözik az alacsonyabb szintű kendósokétól. Igazából ezt csak azok érthetik, akik eljutottak arra a szintre. Én is csak saját tapasztalat alapján mondhatom azt, amit látok. De még nem mindent értek.

Bánáti Zsombor

A HISSHO Magazin a Magyar Kendo, Iaido és Jodo Szövetség hivatalos magazinja és a Szövetség tulajdona. A magazinban található írások szabadon felhasználhatók a Szövetség engedélyével és a forrás feltüntetésével.

I. évfolyam / 1. szám, 2011. december